

T.C.

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Psikoloji Ana Bilim Dalı/ Klinik Psikoloji

**EVLİ BİREYLERDE İLİŞKİ OBSESİF
KOMPULSİF BOZUKLUĞU İLE ALDATMA
EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE, İLİŞKİ
DOYUMUNUN ARACI ROLÜ**

Hatice Başak ATABEY

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül GÜNER ALGAN

İstanbul, 2024

**EVLİ BİREYLERDE İLİŞKİ OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞU
İLE ALDATMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE, İLİŞKİ
DOYUMUNUN ARACI ROLÜ**

Hatice Başak ATABEY

Psikoloji Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

2024

Hatice Başak ATABEY tarafından hazırlanmış ve 08.06.2024 tarihinde sunulmuş “EVLİ BİREYLERDE İLİŞKİ OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞU İLE ALDATMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE, İLİŞKİ DOYUMUNUN ARACI ROLÜ” başlıklı tez Psikoloji Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak **oy birliği** ile kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegöl Güner ALGAN
Danışman

Tez Savunma Sınavı Jüri Üyeleri:

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegöl GÜNER ALGAN	Psikoloji Bölümü, Altınbaş Üniversitesi	_____
Dr. Öğr. Üyesi Esra Gül KOÇYİĞİT	Psikoloji Bölümü, Altınbaş Üniversitesi	_____
Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ONNAR	Psikoloji Bölümü, İstanbul Arel Üniversitesi	_____

Bu tezin Yüksek Lisans. tezi olarak bütün şartları sağladığımı beyan ederim.

Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik davranışlara uygun olarak edinildiğini ve sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, bu kuralların ve davranışların gerektirdiği şekilde, bu çalışmada, orijinal olmayan tüm materyalleri ve sonuçları tamamen alıntı yaptığımı ve referans gösterdiğimi de beyan ederim.

Hatice Başak ATABEY

İmzası

X

İTHAF

Sevgileri ve destekleri ile hayatım boyunca yanımda olan, umutsuzluğa kapıldığımda bana olan inançlarıyla moralimi yükseltip bu süreci daha kolay tamamlamama sonsuz katkılar sunan bir tanecik kardeşim Buğra'ya, sevgili annem ve babama sonsuz teşekkür ederim.

Her zaman olduğu gibi tez sürecimde de yanımda olan, koşulsuz desteği ve arkadaşlığıyla tez sürecimi keyifli hale getiren canım arkadaşım Tuğçe Tosun'a teşekkür ederim. Tez sürecimde takıldığımı sandığım yerde kahraman gibi ortaya çıkıp bana destek olan arkadaşım Aylin Kızır'a özel olarak teşekkür ederim.

Yüksek lisans tezimin tüm aşamalarında yanımda olan tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Güner Algan'a teşekkürlerimi sunarım. Tezimi yazarken ve özellikle veri toplama kısmında bana destek olan aileme, arkadaşlarıma ve meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

EVLİ BİREYLERDE İLİŞKİ OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞU İLE ALDATMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE, İLİŞKİ DOYUMUNUN ARACI ROLÜ

ATABEY, Hatice Başak

Yüksek Lisans, Psikoloji Anabilim Dalı, Altınbaş Üniversitesi

Danışman: Ayşegül GÜNER ALGAN

Tarih: Haziran /2024

Sayfa: 82

Bu araştırma, evli bireylerde ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun belirti gruplarından olan ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolünü ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın örneklemini yaşları 21 ile 66 arasında değişmekte olan, 110'u kadın 57'si erkek olmak üzere 167 evli bireyden oluşmaktadır. Araştırmada katılımcılara sırasıyla Demografik Bilgi Formu, Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği, Aldatma Eğilimi Ölçeği ve İlişki Doyumu Ölçeği uygulanmıştır.

Yapılan aracılık analizleri doğrultusunda, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun tam aracı rol oynadığı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun tam aracı rol oynadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlişki Obsesif Kompulsif Bozukluğu, İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler, Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler, Aldatma Eğilimi, İlişki Doyumu.

ABSTRACT

THE MEDIATING ROLE OF RELATIONSHIP SATISFACTION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN RELATIONSHIP OBSESSIVE- COMPULSIVE DISORDER AND INFIDELITY TENDENCY IN MARRIED COUPLES

ATABEY, Hatice Başak

M.A., Department of Psychology, Altınbaş University,

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Ayşegül GÜNER ALGAN

Date: June /2024

Pages: 82

This study aims to examine the mediating role of relationship satisfaction in the relationship between relationship centred obsessive compulsive symptoms and infidelity tendency in married people and the mediating role of satisfaction in the relationship between partner focused obsessive compulsive symptoms and infidelity tendency in married people.

The sample of the study consisted of 167 married individuals, 110 of whom were female and 57 of whom were male, aged between 21 and 66. Demographic Information Form, Relationship Obsessive Compulsive Inventory, Partner Related Obsessive Compulsive Symptom Inventory, Infidelity Tendency Inventory and Relationship Assesment Scale were applied to the participants respectively.

The mediation analyses revealed that relationship satisfaction played a full mediating role in the relationship between relationship centred obsessive compulsive symptoms and infidelity tendency, and relationship satisfaction played a full mediating role in the

relationship between partner focused obsessive compulsive symptoms and infidelity tendency. The findings of the study were discussed in the light of the literature.

Keywords: Relationship Obsessive Compulsive Disorder, Relationship Centered Obsessive Compulsive Symptoms, Partner Focused Obsessive Compulsive Symptoms, Infidelity Tendency, Relationship Satisfaction.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
TABLO LİSTESİ	xii
ŞEKİL LİSTESİ	xii
KISALTMALAR	xiv
1. GİRİŞ	1
2. LİTERATÜR	5
2.1 ALDATMA EĞİLİMİ	5
2.1.1 Aldatmanın Nedenleri	6
2.1.2 Aldatmanın Bireysel Değişkenler ile İlişkisi	8
2.2 İLİŞKİ OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞU	10
2.2.1 İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler (İOOKB)	12
2.2.2 Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler (POOKB)	15
2.2.3 İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin İlişkisi	16
2.2.4 İlişki ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Bireysel Değişkenler ile İlişkisi.....	17
2.2.5 İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Aldatma Eğilimi ile İlişkisi	22
2.3 İLİŞKİ DOYUMU	23
2.3.1 İlişki Doyumunu Etkileyen Faktörler	24
2.3.2 İlişki Doyumunu ile Aldatma Eğiliminin İlişkisi.....	25
2.3.3 İlişki Doyumunu ile İlişki Odaklı ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin İlişkisi.....	26
2.4 ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZLERİ.....	28

3. YÖNTEM	29
3.1 ÖRNEKLEM	29
3.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	32
3.2.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu (EK A)	32
3.2.2 Demografik Bilgi Formu (EK B)	32
3.2.3 Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ) (EK C)	32
3.2.4 Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği (PİOKBÖ) (EK D)	33
3.2.5 Aldatma Eğilimi Ölçeği (AEÖ) (EK F)	34
3.2.6 İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) (EK G)	35
3.3 İŞLEM	35
3.4 VERİ ANALİZİ	36
4. BULGULAR	37
4.1 TANIMLAYICI BULGULAR	37
4.2 HİPOTEZE YÖNELİK BULGULAR	39
4.2.1 Korelasyon Analizi	40
4.2.2 Regresyon Analizi	41
4.2.3 Aracılık Analizi	42
5. TARTIŞMA	47
6. SONUÇ	51
6.1 SINIRLILIKLAR VE ÖNERİLER	52
REFERANSLAR	54
EK A	66
EK B	67
EK C	69
EK D	70
EK E	72
EK F	73

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1: Örneklemin Demografik Özellikleri.	31
Tablo 4.1: Aldatma Eğilimi Ölçeği, Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği, İlişki Doyumu Ölçeği Çarpıklık ve Basıklık Değerleri.	37
Tablo 4.2: Aldatma Eğilimi Ölçeği, İlişki Doyumu Ölçeği, Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği Tanımlayıcı Bulguları.	39
Tablo 4.3: Ölçeklerin Birbiri ile İlişisini Gösteren Korelasyon Analizi Sonuçları.	40
Tablo 4.4: İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ve İlişki Doyumunun Aldatma Eğilimi Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Gösteren Standart Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.	41
Tablo 4.5: Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ve İlişki Doyumunun Aldatma Eğilimi Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Gösteren Standart Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.	42
Tablo 4.6: İlişki Doyumunun İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli Sonuçları.	44
Tablo 4.7: İlişki Doyumunun Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli Sonuçları.	46

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 4.1: İlişki Doyumunun İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli.	44
Şekil 4.2: İlişki Doyumunun Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli.	46

KISALTMALAR

AE	:	Aldatma Eğilimi
AEÖ	:	Aldatma Eğilimi Ölçeği
İDÖ	:	İlişki Doyumu Ölçeği
İOKB	:	İlişki Obsesif Kompulsif Bozukluğu
İOOKB	:	İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Bozukluk
OKB	:	Obsesif Kompulsif Bozukluk
PİOKBÖ	:	Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Ölçeği
POOKB	:	Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Bozukluk
RİOKÖ	:	Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği
SPSS	:	Statistical Package for the Social Sciences

1. GİRİŞ

Romantik ilişkilerde yaygın görülen bir sorun olan aldatma, ilişkiler üzerinde güveni sarsan ve yıkıcı sonuçlar doğurabilen bir olgudur. Aldatma eyleminin sonucunda çiftler ayrılık yoluna girebilmekte ve şiddet gibi sonuçlar görülebilmektedir (Drigotas vd., 1999; Buss, 2004; Atkins vd., 2001; Previti & Amato, 2004).

Nelerin aldatma tanımı kapsamına girip nelerin girmediği konusunda ortak bir görüş bulunmamaktadır. Bu farklı tanımlamalar, aldatmanın karmaşıklığını ve çiftler arasındaki farklı algıları göstermektedir. Aldatma, romantik bir ilişki içinde bulunan partnerlerden biri tarafından gerçekleştirilen ve duygusal, cinsel ve her ikisinin de görüldüğü kombine tip olmak üzere üç farklı şekilde görülebilen davranışlardır (Glass, 1981). Aldatma eylemleri, birincil ilişkinin dışında gerçekleşir ve çiftin arasındaki güvenin kırılmasına neden olur (Drigotas & Barta, 2001; Blow & Hartnett, 2005).

İlişkiler için yıpratıcı etkilere sahip olan aldatma kavramı, merak unsuru bir konu olmasına rağmen toplum genelindeki aldatmaya yönelik olumsuz algıdan, kişilerin ilişkileri, kariyerleri gibi alanlardaki potansiyel zararlı etkilerinden ve hassas bir konu olduğundan açıkça konuşulması ve bilgi edinilmesi zor bir konudur (Blow & Hartnett, 2005).

Birçok farklı motivasyon ve nedenin bir araya gelmesi sonucunda ortaya çıkan aldatma eylemlerinin nedenleri oldukça çeşitlidir. Bu nedenler farklı araştırmacılar tarafından farklı bakış açılarıyla incelenmiştir. Drigotas ve arkadaşlarının (1999) yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre kişilerin partnerlerini aldatma eğilimleri cinsellik, duygusal tatmin, sosyal bağlam ve intikam gibi faktörlere dayanmaktadır. Glass ve Wright (1992) ise aldatmanın nedenlerini cinsel faktör, duygusal faktör, aşk faktörü ve dışsal faktör olmak üzere dört gruba ayırmıştır. Elangovan ve Shapiro'nun (1998) çalışmasına göre, aldatma genellikle güveni bozan davranışlarla dolaylı bir biçimde aldatan kişinin kişisel çıkarlarını tatmin etme amacına dayanır. Sonuç olarak, aldatmanın nedenleri karmaşık bir yapıya sahiptir ve bireyin kişisel, duygusal, sosyal ve cinsel ihtiyaçlarıyla ilişkilendirilmiştir.

Romantik ilişkiler, kişilerin hayatlarında önemli bir yere sahiptir, ilişki dinamiklerinde ve psikolojik faktörlerde meydana gelen değişiklikler geniş çapta araştırılan bir konudur. Bu bağlamda, obsesif kompulsif belirtiler (OKB) gibi psikolojik durumlar, romantik ilişkilerin doğası üzerinde derin etkilere sahip olabilir. Doron ve arkadaşları (2012a) obsesif

kompulsif belirtilerin odak noktası ilişkinin kendisi olduğunda ilişkileri doğrudan etkileyeceğini öne sürerek romantik İlişki Obsesif Kompulsif Bozukluğunu (İOKB) tanımlamışlardır. İOKB ilişki ile ilgili deneyimlere ve partnere karşı duygulara odaklanır; patolojik şüphe, kontrol ve güvence arama gibi davranışlar görülebilmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b).

İOKB, yakın ilişkilere odaklanan obsesyonlar ve bu obsesyonların yarattığı rahatsızlığı azaltmaya yönelik kompulsif davranışlarla karakterizedir (Doron vd., 2012a, 2012b). İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler (İOOKB) ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler (POOKB) olmak üzere iki ana belirti grubunda incelenen İOKB, romantik ilişkilerden ebeveyn- çocuk ilişkilerine kadar geniş bir yelpazede görülebilir (Doron vd., 2014a).

İOOKB, kişinin partnerine yönelik duygularıyla, partnerinin kendisine yönelik duygularıyla ve ilişkinin doğruluğuyla ilgili obsesyonlar öne çıkarırken; POOKB’de ise kişinin partnerinin fiziksel görünüşü, kişilik özellikleri ve sosyal becerileri gibi özelliklerinde algıladığı kusurları/ eksiklikleriyle ilgili obsesif düşünceler hakimdir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2014a). İlişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasında güçlü bir ilişki bulunmakta ve bu belirtiler birbirini karşılıklı olarak etkileyip güçlendirebilmektedir. Örneğin, partner odaklı belirtiler, ilişki odaklı belirtileri tetikleyebilir ve bu da obsesyon döngüsünü kuvvetlendirebilir (Doron vd., 2012b).

İlişkilerle ilgili obsesyonlar yaşamak, kişilerde işlev bozukluklarına ve sıkıntıya neden olabilir ve ilişki kalitesini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu belirtiler, kişilerin partnerlerine ve ilişkilerine karşı duyduğu suçluluk ve utanç duygularını artırabilir ve ilişki memnuniyetsizliğine yol açabilir (Doron vd., 2012a; 2012b; 2013; 2014a).

OKB yaşayan kişiler obsesyonlarının içeriklerinin başkaları tarafından bilinmesinin reddedilmelerine sebep olacağını düşünme yöneliminde olup belirtilerini gizleme eğilimindedirler (Newth ve Rachman, 2001). Bu durum, kişinin partneriyle duygusal yakınlık kurmasını zorlaştırabilir ve ilişki doyumunu olumsuz yönde etkileyebilir (Abbey vd., 2007). Dahası, ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler, kişilerin yakınlık ve bağlılık kurmasını zorlaştırmaktadır (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2013; Doron vd., 2014a). İOKB, düşük ilişki doyumuna, düşük cinsel doyuma, fiziksel

veya cinsel şiddete maruz kalmaya neden olabilmektedir (Doron, vd., 2014b; Brandes vd., 2020). Düşük ilişki doyumu ve düşük cinsel tatmin ise aldatma eğilimini arttırmaktadır (Glass & Wright, 1985).

İlişki doyumu, kişinin ilişkisine karşı hissettiği olumlu duyguları ve bağlılığı temsil etmektedir (Rusbult, 1983). Bu kavramın değerlendirilmesi, kişinin ilişkisindeki duygu, düşünce ve davranışlarını tüm yönlerini göz önünde bulundurarak ilişkisinde yaşadığı memnuniyeti gözden geçirmesiyle belirlenir (Hawkins, 1968; Hendrick, 1988). Kişinin ilişkisinden elde ettiği sonuçlar, ilişki doyumunu etkiler ve bu doyum arttıkça, ilişkiye olan bağlılık da artar (Drigotas vd., 1999). İlişki doyumu, partnerine duyulan bağlılık, açık iletişim kurabilme ve ilişkiye yatırım yapabilme yeteneği ile yakından ilişkilidir (Rusbult, 1983; Hendrick, 1988; Drigotas vd., 1999). İlişki doyumu yüksek olması fizyolojik sağlığı da olumlu yönde etki etmektedir (Kiecolt-Glaser & Newton, 2001). Bu açıdan, ilişki doyumu, sağlıklı ve sürdürülebilir bir ilişkinin temel unsurlarından biridir. İlişki doyumunun yüksek olduğu bir ilişkinin kişilerin psikolojik sağlığına olumlu yönde katkı sağladığına dikkat çekilmektedir (Robles vd., 2014).

İOKB, ilişki doyumunu düşürmekte, ilişkileri istikrarsızlaştırmakta, karşılıklı güveni zedelemekte ve ilişki ile ilgili problemlere neden olmaktadır (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2014b). İOKB’de görülen obsesyonlar, ilişkide güvensizlik duygularını artırabilir ve dolayısıyla ilişki doyumunu azaltabilir. Öte yandan, İOKB semptomları, kişilerin obsesyonlarından rahatsızlık duymalarına ve bu rahatsızlığı azaltmak için nötralize edici davranışlar sergilemelerine neden olmaktadır (Doron vd., 2012a; 2012b; 2014a). Bu davranışlar, ilişkideki açık iletişimi engelleyebilir ve partnerle duygusal bağlılığı zayıflatabilir. Bağlılık ise aldatma eğilimini doğrudan etkileyen faktörlerden biridir ve düşük bağlılık aldatma eğiliminin artmasına neden olmaktadır. İlişki doyumu düştüğünde ise kişiler ilişkilerindeki memnuniyetsizliklerini azaltmak için bunları doyuracak alternatiflere yönelebilirler. Bu noktada, aldatma eğilimi devreye girer: ilişki doyumunun düşük olması aldatma davranışlarına neden olabilir (Drigotas vd., 1999).

Bu bağlamda, çalışmanın amacı ilişki obsesif kompulsif bozukluğu (İOKB) ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı rolünü incelemektir. Ayrıca, bu çalışma, batı ile doğu toplumlarının arasında kalan ve her iki taraftan da esintiler içeren ülkemizi yansıtacak bir çalışma olup, ilişki obsesif kompulsif bozukluğu alanındaki literatüre katkı

sağlaması ve genel anlamda ilişkilerdeki dinamiklerinin anlaşılmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

2. LİTERATÜR

2.1 ALDATMA EĞİLİMİ

Aldatma evliliklerde görülen yaygın bir sorundur (Atkins vd., 2001, s.743). İlişkiler üzerinde yıkıcı etkilere sahiptir, aldatma eylemi sonucunda ilişkilerde ayrılık ve şiddet gibi sonuçlar görülebilmektedir (Drigotas vd., 1999; Buss, 2004; Previti & Amato, 2004). Türkiye İstatistik Kurumu (2021) tarafından gerçekleştirilen, Türkiye Aile Yapısı Araştırması'nın sonuçlarına göre boşanmanın en önemli nedenlerinden ilki eşlerin sorumsuz ve ilgisiz davranmasıyken (erkek %41,2; kadın 24,2) kadınlara göre ikinci en büyük boşanma nedeninin aldatma (%19,3) olduğu saptanmıştır.

Aldatma konusunda birçok kitap, televizyon programı, internet sitelerinde bilgiler, haberler, makaleler bulunmaktadır. Popüler kültür ve medyada aldatma hakkında çokça içerik bulunmakta olmasına rağmen hassas bir konu olduğu için bilimsel araştırmaların ilerlemesi zaman almıştır. Büyük bir merak unsuru olmasına rağmen aldatmanın tanımı konusunda ortak bir görüş bulunmamaktadır (Atkins vd., 2001; Blow & Hartnett, 2005). Çiftlerin aldatmayı nasıl tanımladıkları konusunda da benzer bir ortak görüş bulunmamaktadır (Blow & Hartnett, 2005).

Glass (1981) aldatma tanımını cinsel aldatma, duygusal aldatma ve hem cinsel hem de duygusal aldatmayı içeren kombine tip aldatma olarak tanımlamıştır. Aldatma, romantik ilişki içerisindeki partnerlerden biri tarafından gerçekleştirilen cinsel veya duygusal bir eylemdir; aldatma eylemi birincil ilişkinin dışında gerçekleşir ve çiftin üzerinde anlaşmaya vardığı güvenin kırılması ile ilişki normlarının ihlali anlamına gelmektedir (Blow & Hartnett, 2005). Drigotas ve Barta (2001) ise aldatmayı partnerlerden birinin birincil ilişki dışındaki üçüncü kişilerle duygusal ya da fiziksel yakınlık normlarını ihlal etmesi olarak tanımlamıştır.

Chan (2009) aldatmayı temelde kasıtlı aldatma ve kazara aldatma olarak ikiye ayırmıştır. Kazara aldatma kişinin partnerinin güven beklentilerini ihlal etmesi durumudur; kasıtlı aldatma ise aldatan kişinin partnerine zarar verme amacıyla onun güven beklentilerini ihlal etmesidir. Kazara aldatma, egoist aldatma ve ideolojik aldatma olarak kendi içinde sınıflandırılabilir. Egoist aldatma söz konusu olduğunda aldatan kişinin menfaatleri

önceliklidir; ideolojik aldatmada, aldatan kişinin üst değerleri önceliklidir ve bir hedefe ulaşmak için aldatır. Kasıtlı aldatma ise kişisel aldatma ve karşılıklı aldatma olarak kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Kişisel aldatmada kişi karşısındaki kişiye kasıtlı olarak zarar vermekte ve güven beklentilerini ihlal etmektedir. Karşılıklı aldatmada aldatan kişi, aldattığı kişinin daha önceden gerçekleştirdiği bir ihanete karşılık olarak aldatmaktadır. Aldatmanın türü, aldatılan kişinin aldatan kişiye karşı algısına zarar verebilmekte, aldatan kişinin güvenilirliğine ilişkin şüphelere yol açabilmektedir.

2.1.1 Aldatmanın Nedenleri

Kişilerin partnerini aldatmak için öne sürdükleri çok sayıda ve çeşitlilikte nedenler bulunmaktadır. Drigotas ve arkadaşları (1999) bu nedenleri cinsellik, duygusal tatmin, sosyal bağlam, tutumlar ve intikam olmak üzere beş kategoriye ayırmıştır. Glass ve Wright (1992) evlilik dışı ilişkilerin sebeplerini cinsel heyecan, cinsel merak, cinsel haz, yenilik veya çeşitlilik gibi sebepleri içeren cinsel faktör; entelektüel paylaşım, anlayış, saygı ve özsaygı arttırma gibi yakın arkadaşlığın özelliklerine benzer özellikler taşıyan duygusal faktör; sevgi, şefkat ve aşık olmak gibi sebepleri içeren aşk faktörü; intikam ve kariyerde ilerlemeyi içeren dışsal faktör olmak üzere dörde ayırmıştır.

Elangovan ve Shapiro'nun (1998) aldatmayı aldatanın bakış açısından kavramsallaştırmaya yönelik çalışmasına göre aldatma, güveni ihlal eden davranışlarda bulunarak dolaylı bir biçimde aldatan kişinin kişisel çıkarlarını tatmin etmesidir. Aldatma, avantaj ve dezavantajların kişisel çıkarlar temelli fayda hesaplamasının sonucunda gerçekleşmektedir. Farklı aldatma davranışlarının temelini oluşturan üç ana özellik bulunmaktadır. Birincisi, aldatma bir karar verme sürecinin sonucudur; ikincisi, aldatma en az iki seçenektan en cazip olanın seçildiği karar sürecindeki seçeneklerden biridir; üçüncü özellik ise aldatmanın cazipliği, aldatanın algıladığı genel durumun eleştirel değerlendirmesinin işlevidir. Kişi ilk olarak güvenin sürdürülmesi gereken bir karar durumuyla karşı karşıya kaldığında, aldatmaya karar vermeden önce bilgi işleme sürecine girmektedir. Kişinin aldatma eyleminde bulunacağı kişiye karşı duyduğu olumlu ve olumsuz duygular aldatma seçeneğini cazipliğini arttırıp azaltabilmektedir. İkinci olarak, kişi aldatma seçeneğini diğer tüm seçeneklerle karşılaştırdıktan sonra kendisine en fazla kişisel kazancı sağlayan seçeneği seçmektedir. (Elangovan & Shapiro, 1998). Üçüncüsü, aldatmanın avantaj ve dezavantajlarına yönelik yarar hesaplaması yapılmaktadır. Aldatma eyleminde bulunacak

kişinin, aldatılanın güvenini kırmak isteyeceği şekilde bir durum var ise veya güven bozduğunda ciddi cezalarla karşılaşma olasılığı düşükse aldatma olasılığı artmaktadır. Aldatan ve aldatılan ilişkisi ile ilgili değerlendirme ne kadar olumsuz ve tatmin edici değilse kişi aldatma eylemiyle kaybedeceklerinden çok kazanacakları olduğunu düşünmektedir. Aldatma eylemi sonucunda kişinin ağır sonuçlarla karşılaşma olasılığı yüksekse aldatma motivasyonu düşmektedir. Bazı krizler, doyurulmamış ihtiyaçlar veya aldatan kişinin kişisel özellikleri aldatmayı bir seçenek olarak düşünmeye itmektedir. Aldatan kişi aldatmanın faydalarının bir değerlendirmesini, aldattığı kişiyle olan ilişkin bir değerlendirmesini ve kişisel ilkelerin bir değerlendirmesini yapar. Ayrıca memnuniyet derecesi ne kadar düşerse aldatma motivasyonu o kadar artmaktadır ve de aldatıldığını hisseden kişiler, intikam amacıyla aldatma eyleminde bulunmaktadır (Elangovan & Shapiro, 1998).

Yeniçeri ve Kökdemir'in (2006) duygusal ve cinsel aldatmanın nedenlerini ortaya koymak için geliştirdikleri ölçek çalışmasının sonuçlarına göre aldatmanın nedenleri altıya ayrılmaktadır: meşruiyet, baştan çıkarma, normalleştirme, cinsellik, sosyal arka plan ve uyaran arayışı. Partnerin ilgi göstermemesi, duyarsız olması, ilişki için gelecek görmemek, ilişkinin hata olduğunu düşünmek gibi maddeler meşruiyet bileşeninin başlıca nedenlerindedir ve aldatan kişi kadın olduğunda daha makul bir aldatma nedeni olarak algılandığı bulunmuştur. Başka bir kişi tarafından baştan çıkarılma, üçüncü kişinin yakışıklı ya da güzel olması, aldatma fırsatı bulma, başka bir kişiyle cinsel ilişkiye girme arzusu hissetme maddeleri baştan çıkarma bileşeninin nedenleridir. Erkek katılımcılar kadınların da erkeklerin de bu sebeple aldatmasını makul bulacağını, kadınlar ise erkeklerin baştan çıkarma bileşeninden dolayı aldattığını belirtmişlerdir. Normalleştirme bileşeni, partnere inat için aldatma, aldatmanın insan hakkı olduğunu düşünme gibi maddelerden oluşmaktadır. Erkekler aldatan kişinin kadın olduğu durumlarda bu bileşeni makul bir sebep olarak görmüşlerdir. Cinsellik bileşeni, kötü bir cinsel yaşama sahip olmak, partnerin cinsel ilişkiye girmek istememesi, partnerin cinsel tabularının olması gibi maddeleri içermektedir ve her iki cinsiyet için de aldatan kişi erkek olduğunda daha makul bir aldatma nedeni olarak görülmüştür. Genç yaşta evlenmek, görücü usulü ile evlenmek gibi maddeler ise sosyal arka plan bileşeni ile ilgilidir ve kadınlar bu aldatma nedenlerini aldatan kişi erkek olduğunda daha makul bulmuşlardır. Son olarak uyaran arayışı boyutu

yeni deneyimler ve eğlence aramak gibi maddeleri içermektedir ve sonuçlar cinsiyete göre farklılaşmamaktadır.

İlişkilerdeki merkezi güç bağılıktır (Drigotas vd., 1999; Drigotas & Barta, 2001) ve bağıllık aldatma eğilimini doğrudan etkileyen faktörlerden biridir. Bu bağıllık hem psikolojik bağıllığı hem de bir ilişkiyi sürdürme motivasyonunu temsil etmektedir. Bağıllık duygusu, tanıdık veya yeni durumlara verilen tepkileri yönlendirmektedir ve davranışlar maliyetli, zahmetli ya da kısa süreli kişisel çıkarlara uymadığında bile ilişkiyi koruyan tutumları şekillendirmektedir. Aldatma durumu söz konusu olduğunda bağıllık duyguları kişinin mevcut ilişkisine ne kadar ihtiyaç duyduğunu veya ne kadar istediğini ifade etmektedir. Kişi partnerini aldattığı takdirde kaybedeceklerine dair bir fikir edinmekte, alternatiflere karşı davranışlarını şekillendirmekte ve kendi çıkarları açısından zararlı olsa dahi aldatmayı engelleme eğilimi göstermektedir. Bağıllık düzeyi yüksek bireyler aldatma davranışına karar verirken kısa süreli olası faydalar yerine uzun vadeli sonuçları ile aldatmanın ilişkilerine ve partnerine vereceği zararı göz önünde bulundurmaktadırlar (Drigotas vd., 1999).

2.1.2 Aldatmanın Bireysel Değişkenler ile İlişkisi

Kişisel ve toplumsal etkilerine rağmen aldatma kavramını ve dinamiklerini inceleyen çalışmalar 1970'lerin sonlarına kadar çok az araştırılan bir konu olmuştur (Drigotas & Barta, 2001). Toplumun aldatmaya yönelik olumsuz tutumu ve araştırma katılımcılarının birincil ilişkileri ile kariyerleri gibi alanlarda görebilecekleri olası zarardan dolayı aldatmanın açıkça konuşulması zordur ve buna ek olarak katılımcılar araştırmacıların yanıtlarını bilmesi durumunda utanç hissetme riskiyle karşı karşıyadırlar (Blow & Hartnett, 2005). Öz bildirimine dayanan anketler katılımcıların anketin sonuçlarının gizliliğine olan güven düzeylerine, partnerlerinin odada bulunup bulunmadığına ve aldatma eyleminin partner tarafından bilinip bilinmediği ile ilgili yanlılıklara da tabidir (Drigotas & Barta, 2001).

Glass ve Wright'ın (1992) yaptığı çalışmada kadınların %47'sinin ve erkeklerin %63'ünün eşlerini duygusal, cinsel veya hem duygusal hem cinsel olarak en az bir kere aldattığını bildirmişlerdir. Shackelford ve Buss'ın (1997) çalışmasına katılan katılımcıların %40'ı ciddi bir romantik ilişki içerisindeyken başka biriyle cinsel ilişkiye girdiklerini, başka

birine aşık olduklarını veya her ikisini birden yaşadıklarını bildirmiştir. Mark ve arkadaşlarının (2011) heteroseksüel çiftlerde cinsel aldatmanın yordayıcılarını araştırdıkları çalışmanın sonuçlarına göre katılımcı kadınların %19'u erkeklerin ise %23'ü en az bir kere aldattıklarını belirtmiştir. Yeniçeri ve Kökdemir'in (2006) Türk üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmanın sonuçlarına göre katılımcıların %19,6'sı en az bir kere partnerlerini aldattıklarını, %17,3'ü ise kendilerinin aldatıldığını bildirmiştir. Yani araştırma sonucuna göre katılımcıların %35,64'ü aldatmış ya da aldatılmıştır. Demirtaş ve Fincham'ın (2018) Türk üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre katılımcıların %14'ü partnerlerini aldattığını belirtmiştir.

Hall ve Fincham'ın (2009) psikolojik rahatsızlıkların aldatma ile ilişkisini inceledikleri çalışmada, katılımcıların %35'i partnerlerini aldatmıştır. Aldatma davranışında bulunan kişilerin %29'u fiziksel, %28'i duygusal ve %43'ü hem fiziksel hem de duygusal olarak aldattığını belirtmiştir. Aldatan kişilerin %35 partnerlerinin tamamen haberdar olduğunu, %19'u partnerlerinin bazı detayları bildiğini, %46'sının ise partnerlerinin aldatma eyleminden haberdar olmadığını ya da haberdar olup olmadıklarından emin olmadıklarını bildirmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre aldatan kişiler aldatmayan kişilere göre önemli ölçüde psikolojik sıkıntılar yaşamaktadır. Aldatan bireyler aldatmayanlara kıyasla daha yüksek depresif belirtiler ve daha düşük düzeyde iyilik hali bildirmiştir. Aldatan bireyler daha fazla suçluluk, utanç, girici düşünceler, kaçınma düzeyi ve daha düşük kendini affetme düzeyi bildirmiştir (Hall & Fincham, 2009).

Boşanma, eğitim seviyesi, evlilik yaşı, gelir, çalışma durumu gibi değişkenleri aldatma eğilimini etkilemektedir. Aldatma ile yaş, cinsiyet, evlilik memnuniyeti, dini davranış, geçmiş boşanma ve eğitim düzeyi arasında anlamlı etkileşimler bulunmaktadır (Atkins vd., 2001). Erkekler daha fazla aldatma eyleminde bulunmaktadır ve 55- 65 yaş grubundaki erkeklerin ve 40- 45 yaş grubundaki kadınların aldatma olasılığı diğer yaş gruplarına kıyasla daha yüksektir (Atkins vd., 2001)

Gelir ve çalışma durumu aldatma ile önemli ölçüde ilişkilidir (Atkins vd., 2001; Mark vd., 2011). Gelir arttıkça aldatma eğilimi artmaktadır. İlişki içindeki düşük gelire sahip kişi, maddi açıdan partnerine bağımlı olabilmektedir ve bu nedenle aldatma eylemini riskli görmektedir. Partneri evde kalırken ev dışında çalışan kişilerin aldatma olasılığı daha yüksektir (Atkins vd., 2001).

Eğitim d¼zeyi ile aldatma eğilimi de birbiriyle ilişkilidir (Atkins vd., 2001; Mark vd., 2011). Eğitim d¼zeyi arttıkça aldatma oranının arttığını g¼steren alışmalar (Atkins vd., 2001) olsa da aksi durumu g¼steren (Mark vd., 2011) alışmalara rastlamak da m¼mk¼nd¼r.

Shackelford (1998) araştirmasında katılımcılardan eşlerinin çekiciliğini (eş değerini) derecelendirmelerini ve kendilerinin aldatıldıkları takdirde vereceklerini d¼ř¼nd¼kleri tepkileri belirtmelerini istemiştir. Araştırma sonuçlarına g¼re erkekler kadınlara g¼re daha fazla aldatılırlarsa boşanacaklarını bildirmişlerdir. Kadınlara ise aldatıldıkları takdirde boşanacaklarını bildirme olasılıkları eşlerinin derecelendirdiği çekicilik d¼zeyleri y¼kseldike artmaktadır, bir başka deyişle kadınlara eşlerinden çekici olduğu ¼l¼de, aldatıldıklarında ilişkiyi bitirme olasılıkları y¼ksektir.

Evlilik mutsuzluğu boşanma d¼ř¼ncesine yol atığında kişilerin aldatma eğilimi artmaktadır (Previti & Amato, 2004). Geçmişte boşanmış olan kişilerin hiç boşanmamış kişilere g¼re aldatma olasılığı neredeyse iki kat daha fazladır. İlk evliliğini geç yaaşta yapan kişilerin aldatma oranı diğer kişilere g¼re daha y¼ksektir (Atkins vd., 2001). Ebeveynleri birbiriyle hiç evlenmemiş olan kişilerin aldatma olasılığı daha y¼ksektir (Maddox Shaw vd., 2013).

Cinsel doyumun d¼ř¼k olması aldatma eğilimini arttırmaktadır (Shackelford & Buss, 1997; Allen vd., 2005; Mark vd., 2011). Sorunlu alkol kullanımı olan kişilerin aldatma olasılığı daha y¼ksektir (Maddox Shaw vd., 2013). Can sıkıntısı, cinsel ilişkiden memnuniyetsizlik, duygusal destek eksikliği ve ilişki çatışmaları aldatma riskini arttırmaktadır (Allen vd., 2005). Geçmişte aldatma eyleminde bulunan kişilerin aldatma olasılıkları daha y¼ksektir (Knopp vd., 2017; Toplu-Demirtaş & Fincham, 2018) ve aldatma eyleminde bulunan bireyler daha fazla tek gecelik ilişki yaşadıklarını bildirmişlerdir (Mark vd., 2011).

2.2 İLİŞKİ OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞU

Obsesyonlar, kaygı veya sıkıntı verici, kendiliğinden gelen girici d¼ř¼nceler, d¼rt¼ler veya g¼r¼nt¼lerdir; kompulsiyonlar ise obsesyonların yarattığı sıkıntıyı azaltmak ya da ortadan kaldırmak için veya obsesyona ilişkin korkulan durumun meydana gelmesini ¼nlemek için gerçekleştirilen s¼rekli ve tekrarlayan davranışlar veya zihinsel uğraşlardır. Obsesif kompulsif bozukluk (OKB) ise obsesyonlar, kompulsiyonlar veya hem obsesyonların hem

de kompulsiyonların birlikte görülebildiği, çokça görünüme sahip bir psikiyatrik rahatsızlıktır (American Psychiatric Association [APA], 2013).

İlişki obsesif kompulsif bozukluğu, uluslararası literatürde 2012'den beri çalışılan bir konu olmasına karşın Türkçe literatürde yakın zamanda çalışılmaya başlanmış olan bir konudur (Mısırlı & Karadayı Kaynak, 2023). Doron ve arkadaşları (2012a; 2012b) klinik gözlemlerinden yola çıkarak, OKB semptomlarının ana odağının ilişkinin kendisi olduğunda yakın ilişkileri doğrudan etkilediğini öne sürmüşlerdir ve ilişki obsesif kompulsif bozukluğunu kavramsallaştırmışlardır. İlişki obsesif kompulsif bozukluğu, obsesif kompulsif bozukluğun yakın ilişkilere odaklanan bir boyutudur (Doron vd., 2012a; 2012b; 2014a; Brandes vd., 2020) Romantik ilişkilerde görülen obsesif kompulsif belirtiler, kişilerin dayanıklılığı ve iyilik hali için önemli bir kaynak olan tatmin edici ilişkiler için bir tehlike oluşturabilmekte ve ilişki kalitesini düşürebilmektedir (Doron vd., 2012b).

İlişki obsesif kompulsif bozukluğu ile OKB kavramsal açıdan benzer tanı grupları gibi görünseler de belirtilerin odak noktası açısından birbirinden farklı kavramlardır. Genel OKB belirtileri nesnelere odaklanırken ilişki obsesif kompulsif bozukluğu nesnelere ziyade yakın ilişkilere odaklanmaktadır (Akkaya & Yılmaz, 2021). Bu bakımdan İOKB ile OKB arasında benzerlikler olsa da belirtilerin odak noktalarındaki farklılıklar sebebiyle OKB'nin alt türü olarak ele alınabileceği düşünülmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2016; Akkaya & Yılmaz, 2021).

İlişki odaklı obsesif kompulsif bozukluk, ilişkinin kendisine ya da kişinin parterinde algıladığı kusurlara odaklanabilmektedir. Bu doğrultuda romantik ilişkileri merkeze alan iki tür obsesif kompulsif belirti türü bulunmaktadır: ilki ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerdir (Doron vd., 2012a), ikincisi ise partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerdir (Doron vd., 2012b).

İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerde, obsesyonların odak noktası kişinin partnerine karşı duyguları, partnerinin kendisine karşı olan duyguları ve ilişkinin “doğruluğu” ile ilgilidir ve bu obsesif düşüncelerin yarattığı rahatsızlığı azaltmaya yönelik gerçekleştirilen kompulsif belirtileri görmektedir (Doron vd., 2012a).

Partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerde görülen obsesyonlar ise kişinin partnerinde algıladığı kusurlara ya da eksikliklere odaklanmaktadır ve obsesyonların yarattığı rahatsızlığı gidermek ya da azaltmak için nötralize edici davranışlar gibi kompulsiyonlar görülmektedir (Doron vd., 2012b).

İlişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri yaşayan kişiler, partnerleri ve ilişki ile ilgili olumsuz düşüncelere sahip olmaktan dolayı suçluluk ve utanç duymaktadır. Bu duygular ise kompulsif davranışların kullanılmasına ve romantik ilişkilerde görülen obsesif kompulsif belirtilerin sürmesine neden olmaktadır. (Doron vd., 2014a). Bu tür obsesyonlar ve kompulsiyonlar kişisel ve ilişki alanlarında sıkıntılara yol açmaktadır ve kişilerin sosyal, mesleki veya diğer önemli yaşam alanlarındaki işlevselliğinin bozulmasına yol açmaktadır (Doron vd., 2014a). İlişki obsesif bozukluğu, depresyon ve OKB ile ilişkilidir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2013; Doron vd., 2016; Melli vd., 2018). OKB ile ilişkili obsesif inançların artması ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin şiddetini arttırmaktadır (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2016)

İlişkilerde görülen obsesif kompulsif belirtiler yalnızca romantik ilişki boyutunda değil; kişilerin ebeveynleri, çocukları, mentorları ve inançları doğrultusunda yaratıcıları ile olan ilişkiler gibi çok çeşitli ilişki türlerinde görülebilmektedir (Doron vd., 2014a; Doron vd., 2017).

İlişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin başlangıç yaşı bilinmemektedir. Doron ve arkadaşları (2014a) klinik gözlemlerine dayanarak belirtilerin erken yetişkinlik döneminde başladığını ve bazı durumlarda romantik ilişki geçmişleri boyunca kişilerde gözlemlendiğini; bazı kişilerde ise bağlılıkla ilgili (evlenmek, çocuk sahibi olmak gibi) romantik kararlarla ilk defa karşılaştıkları zamana kadar gitmektedir semptomların başlangıcı. İlişki ve partner odaklı obsesyonlar geçmiş ilişkilerde ya da gelecekteki olası ilişkileri takıntı haline getirmek şeklinde ortaya çıksa da daha çok mevcut bir romantik ilişki esnasında semptomlar yaşanmaktadır (Doron vd., 2014a).

2.2.1 İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler (İOOKB)

İlişki obsesif kompulsif bozukluğunda obsesyonların teması ilişkinin kendisine odaklandığında ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler görülmektedir. İlişki odaklı obsesif

kompulsif belirtiler, ilişki ile ilgili obsesif şüpheler ile zihinsel meşguliyetleri ve bu obsesyonların yarattığı sıkıntıyı hafifletmek için gerçekleştirilen kontrol etme, güvence arama gibi obsesyonları nötralize edici kompulsif davranışlar ile birlikte görülmektedir (Doron vd., 2012a). Bu obsesyon ve kompulsiyonlar kişinin, partnerine yönelik duyguları (partnerini sevip sevmediğini tekrar tekrar değerlendirmek), partnerinin kendisine yönelik duyguları (partnerinin kendisine olan sevgisinden şüphe duymak) ve ilişkinin “doğruluğu” (ilişkinin doğru hissettirip hissettirmediğini sık sık kontrol etmek) olmak üzere üç ana boyutta görülmektedir (Doron vd., 2012a).

İlişki obsesyonları genellikle düşünceler (örneğin, “o doğru kişi mi?”) ve partnerin görüntüleri şeklinde ortaya çıkmaktadır ve aynı zamanda partnerden ayrılma gibi dürtüler şeklinde de görülebilmektedir. Partnere veya ilişkiye yönelik duygu ve düşüncelerin tekrarlı bir biçimde kontrol edilmesi, partnerin özelliklerinin veya davranışlarının başkalarıyla karşılaştırılması, ilişkideki olumlu deneyimlerin veya duyguların hayal edilmesi veya hatırlanması, güvence araması gibi kompulsif davranışlar görülmektedir (Doron vd., 2014a).

İlişkiyle ilgili girici düşünceler genellikle ego distoniktir çünkü bireyin ilişkiyle ilgili deneyimiyle veya kişisel değerleriyle çelişmektedir (Doron vd., 2014a). Bu tür düşünceler kişi tarafından kabul edilemez ve istenmeyen olarak algılanmaktadır (Doron vd., 2012a; 2014a). Bu düşüncelerin varlığı veya içeriği kişide utanç ve suçluluk duygularının görülmesine neden olmaktadır ve bu duygular kişinin partnerini diğer potansiyel partnerler ile karşılaştırması gibi nötralize edici davranışlara neden olabilmektedir (Doron vd., 2014a).

İOOKB gösteren bireyler kompulsif kontrol davranışlarına günde birkaç saatten fazla zaman harcamakta ve bu kompulsif davranışları kontrol edilemez olarak değerlendirmektedir. İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ego distoniktir, intrusifdir (girici/ istenmeden gelen); genel ilişki şüpheleri ve endişelerine kıyasla daha az istenen ve daha fazla kabul edilemezdir, ilişkideki yaşantılarla daha fazla çelişmektedir (Doron vd., 2012a).

İlişki odaklı obsesyonlar tetiklendiğinde kişinin düşünce ve davranışları sekteye uğramaktadır, tetikleyici durumlara karşı kişiler abartılı ve rasyonel olmayan tepkiler

verme eğilimi göstermektedir (Doron vd., 2012a). İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerde görülen girici düşünceler, uyumsuz değerlendirmeleri tetikleyerek kişinin gündelik yaşantısı ile ilişki kalitesinde bozulmalara yol açan kaygı ve sıkıntı yaratmaktadır. Bu rahatsızlığı azaltmak için kişi, kontrol etme ve güvence arama gibi nötralize edici davranışlar göstermektedir (Doron vd., 2012a). İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler yaşayan kişilerin işlevselliğinde bozulmalar görülmektedir, belirtiler ilişkinin yapısını etkileyerek bireysel sıkıntının yanı sıra çift sıkıntısı da yaratmakta hem belirtileri gösteren kişiler için hem de partnerleri için ilişki memnuniyetini düşürmektedir (Doron vd., 2012a).

Bilişsel çarpıtmalar, ilişki ile ilgili kaygıları tetikleyerek ilişki deneyimini etkilemektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b). Mükemmeliyetçi eğilimleri olan bir kişi doğru ilişkinin içinde olup olmadığıyla ilgili aşırı bir biçimde zihinsel meşguliyet gösterebilmektedir. Kişinin kendi duygularını sorgulama ve izleme eğilimi yani kendi duyguları hakkındaki belirsizlik ile bu belirsizliğe tahammülsüzlük kişiyi partnerine karşı olan hisleri hakkında şüphe ve endişelere yol açabilmektedir. Tehdidin abartılması ile belirsizliğe tahammülsüzlük partnerinin kendisine yönelik duygularına ilişkin şüphe ve endişe uyandırabilmektedir. İlişki merkezli obsesyonları olan kişi bu obsesyonların verdiği rahatsızlığı azaltmak için partnerinden veya başka kişilerden güvence arama (“Sence beni seviyor mu?”), kontrol etme davranışları (“Aşık hissediyor muyum?”) veya şüphe uyandıran durumlardan kaçınma gibi önlemler almaktadır (Doron vd., 2012a). Tehdidin abartılması, partnerinin kişiye karşı hissettiği duyguları ile ilgili yorumların yanlış değerlendirilmesine neden olabilmektedir (“Partnerim beni gerçekten seviyor mu?”). İlişkiye dair bu tür intrüzyonlar kişinin partnerine karşı hissettiklerini kontrol etme, karşılaştırma yapma ve güvence arama gibi nötralize edici davranışların kullanılmasına yol açmaktadır. Rahatsızlığı gidermek için gerçekleştirilen bu davranışlar ise negatif düşüncelerin kuvvetini arttırarak intrüzyonların sürmesine sebebiyet vermektedir (Doron vd., 2013).

Partnere duyulan hisler ve ilişkinin doğruluğu ile ilgili inançlar halihazırda içinde bulunulan ilişkiyi sonlandırmanın felaketeleştirici sonuçlarına dair inançlar, mükemmel olmayan bir ilişkide kalmanın felaketeleştirici sonuçlarına dair inançlar ve yalnız olmanın yıkıcı sonuçlarına dair inançlar ilişkiyle ilgili bilişsel inançlar partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin şiddetlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Doron vd., 2012a).

İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri yaşayan kişilerin, partnerlerine olan duygularından veya ilişkilerinin “doğruluğundan” sürekli şüphe duymaları ilişkiyi istikrarsızlaştırmakta, terk edilme korkularını tetiklemekte veya arttırmakta, ilişkisel sıkıntılara neden olmakta ve karşılıklı güveni zedelemektedir (Doron vd., 2012a).

Bağlanma kaygısı eşlik ettiğinde, ilişkiye bağlı öz değer, yani kişinin benlik değerinin ilişkisine bağımlı olması, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile ilişkilidir. Bu durum ilişkide algılanan tehditlere karşı duyarlılığı arttırmakta ve işlevsel başa çıkma yöntemlerini zedelemektedir. Yüksek bağlanma kaygısı olan bireylerde öz değer kaynağı olarak ilişkiler referans alındığında, kişiler ilişkiyle ilgili şüphe ve kaygılar yaşamaya ve dolayısıyla ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler göstermeye daha yatkın hale gelmektedir. Bunlara ek olarak, kişiler ilişkiye dair yetersizlik geribildirimini aldığı anda hem bağlanma kaygısı hem de ilişkiye bağlı öz değeri yüksek olan bireylerin İOOKB gösterme eğilimleri artmaktadır (Doron vd., 2013).

2.2.2 Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler (POOKB)

Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler, kişinin partnerinin fiziksel görünüşü, sosyalliği, ahlak düzeyi, duygusal istikrarı, zekası, yeterliliği ile ilgili zihinsel uğraşları ve şüpheleri içeren obsesyonlar ile kontrol etme, güvence arama gibi nötralize edici davranışları içermektedir (Doron vd., 2012b). Partner odaklı obsesif kompulsif belirti yaşayan biri, partnerinin zekası, görünüşü veya sosyal yeterlilikleri ile ilgili olumsuz düşüncelere sahip olmaktan utanç duyabilmektedir (Doron vd., 2014a).

İlişki şüpheleri, partnerin olumsuz tutumlarıyla ilgili kaygılarla beraber görülmektedir. Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler de İOOKB gibi genel ilişki kaygılarından daha az istenen ve daha kabul edilemez olarak görülmektedir, ilişki deneyimi ile ilgili genel değerlendirmelerle daha fazla çelişmektedir (Doron vd., 2012b).

OKB’de görülen abartılı tehdit algısı, belirsizliğe tahammülsüzlük, mükemmeliyetçilik, düşünce kontrolüne önem vermek gibi bazı bilişsel inançlar ile POOKB arasında ilişkiler bulunmaktadır. Bu bilişsel inançlar, kişinin partnerini görmesi gibi belirli uyarılar ile tetiklenerek negatif değerlendirmelere ve kontrol etme, güvence arama gibi nötralize edici davranışlara neden olan girici düşünce, imge veya dürtülerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Doron vd., 2012b).

OKB ile ilgili bozukluklarla ilişkili bilişsel inançlar, kişinin partnerine yönelik algılarını ve ilişki deneyimini etkilemektedir (Doron vd., 2012b). Mükemmeliyetçi eğilimleri olan bir kişi, partnerinin kişiliği veya görünümü ile ilgili aşırı zihinsel uğraşlar yaşamaktadır. Abartılı tehdit algısı kişinin partnerine algıladığı kusurların ciddiyeti ve sonuçlarına ilişkin çarpık yorumlar yapmasına neden olarak kaygı ve ilişki sıkıntularına yol açabilmektedir. Ayrıca bu obsesif düşüncelerin yarattığı rahatsızlıklar kişinin partnerinde algıladığı kusurları sürekli olarak kontrol etme gibi davranışlara sebebiyet vermektedir. Tekrarlayan kontroller ve güvence arayışı gibi işlevsiz duygu düzenleme teknikleri bu zihinsel eylemlerin sıklığını arttırmakta ve etkisini kötüleştirmekte; kişinin partnerinde algıladığı kusurların başkaları tarafından da görülme olasılığının olduğu durumlardan kaçmasına yol açmaktadır (Doron vd., 2012b).

İlişki obsesyonlarını tetikleyerek ilişki deneyimlerini etkileyen bilişsel çarpıtmalar (Doron vd., 2012a; 2012b), partnerden ayrılmanın felaketle sonuçlanacağına inanmak, tuzağa düşme (“entrapment” istenmeyen durumlardan uzaklaşmama; Gilbert & Allan, 1998) korkularını arttırmak suretiyle partnerin algılanan kusurlarına ilişkin girici düşüncelerin daha tehdit verici algılanmasına neden olmaktadır. Bu intrüzyonlara verilen önem ve dikkat rahatsızlığı ve düşünceleri bastırma gibi işlevsiz nötralize edici davranışların kullanımını arttırmaktadır (Doron vd., 2012b).

2.2.3 İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin İlişkisi

İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler sıklıkla birlikte görülmektedir (Doron vd., 2014a). Doron ve arkadaşları (2012b) ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin arasında orta ila yüksek korelasyonlar saptanmıştır bu da iki kavram arasında yüksek düzeyde ilişki olmasına karşın iki fenomenin de ayrı kavramlar olduğunu anlamına gelmektedir.

İOOKB ve POOKB birbirini zaman içinde şiddetlendiren karşılıklı bir ilişkiye sahiptir. Partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri olan bir kişinin, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler gösterme olasılığı yüksektir ve hatta POOKB, İOOKB'nin şiddetini arttırmaktadır. Aynı zamanda bu durum İOOKB'nin POOKB'yi tetiklemesi için de geçerlidir. Buna ek olarak partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişki odaklı obsesif

kompulsif belirtileri şiddetlendirme olasılığı İOOKB'nin POOKB'yi şiddetlendirme olasılığından daha yüksektir (Doron vd., 2012b). Araştırmaların sonuçlarına göre İOOKB ve POOKB arasında pozitif yönde ilişki bulunmaktadır (Doron vd., 2012b; Szepeswol vd., 2016; Abak & Güzel, 2021).

Partnerinin kusurları ile ilgili obsesif kompulsif belirtiler yaşamak, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin yaşanmasına neden olarak ilişkiye ve kişinin partnerine olan duygularına ilişkin şüphe ve kaygıları arttırmaktadır. Artan ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ise kişinin partnerinde algıladığı eksikliklerine yönelik dikkati arttırarak partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin daha da şiddetlenmesine neden olarak bu döngüyü daha da kuvvetlendirmektedir (Doron vd., 2012b).

2.2.4 İlişki ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Bireysel Değişkenler ile İlişkisi

Doron ve arkadaşları (2012a) İOOKB fenomenini ve bir takım değişkenlerle ilişkilerini incelemek için araştırmalar gerçekleştirmiştir. Klinik olmayan örnekleme ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin şiddetli OKB belirtileri kadar sık görüldüğü fakat İOOKB ve OKB'nin birbirinden ayrı olarak ortaya çıkabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre İOOKB, genel OKB belirtileri, obsesyon ve kontrol belirtileriyle ilişkilidir. İOOKB; abartılı tehdit algısı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve düşüncenin kontrolüne önem vermek gibi bilişsel inançlar ile orta düzeyde bağlantılıdır. Aynı çalışmada, İOOKB ile demografik değişkenlerin ilişkisi incelenmiştir. Cinsiyet, ilişki süresi ve eğitim yılı arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamış olsa da yaş ile zayıf ve negatif korelasyon tespit edilmiştir. OKB semptomları ile bilişleri, depresyon, anksiyete, stres, düşük benlik saygısı, bağlanmadan kaçınma ve ilişki kararsızlığı ile İOOKB arasında anlamlı ve pozitif korelasyonlar bulunmuştur. Bağlanma kaygısının İOOKB'yi yordadığı sonucuna da ulaşılmıştır (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b). Ayrıca İOOKB'nin ilişki memnuniyetsizliğini ve depresyonu diğer ilişki faktörlerinin, ruh sağlığı değişkenlerinin ve OKB belirtilerinin üzerinde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır (Doron vd., 2012a).

Doron ve arkadaşları (2012b), POOKB ile birtakım değişkenlerin ilişkilerini inceledikleri çalışmada klinik olmayan örnekleme dahi POOKB'lerin nispeten şiddetli düzeyde görüldüğü bulunmuştur. Araştırmada POOKB ile demografik değişkenlerin ilişkisi

incelenmiştir: cinsiyet, ilişki süresi ve yaş arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamıştır; eğitim düzeyi ile POOKB arasında ise zayıf ve negatif korelasyon tespit edilmiştir. POOKB ile OKB belirtileri ve inançları arasında orta düzeyde; depresyon, anksiyete, stres, düşük benlik saygısı, düşük ilişki memnuniyeti, bağlanma kaygısı, bağlanmadan kaçınma ile orta düzeyde korelasyonlar bulunmuştur. Abartılı tehdit algısı, belirsizliğe tahammülsüzlük, mükemmeliyetçilik, düşüncelerin kontrolüne önem vermek gibi OKB ile ilgili bilişsel inançlar ile POOKB arasında ilişkiler bulunmuştur. POOKB'nin depresyon ve ilişki memnuniyetsizliğini önemli derecede yordadığı, buna ek olarak POOKB'nin depresyonun tek başına anlamlı yordayıcısı olan tek OKB ölçütü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, POOKB'nin ilişki memnuniyetsizliği üzerindeki etkisinin depresyon üzerindeki etkisine kıyasla çok daha büyük olduğu sonucuna ulaşılmıştır, bunun sebebinin ise partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişki üzerindeki etkisinin mental sağlık üzerindeki etkisinden daha büyük oluşundan kaynaklanıyor olabileceğini öne sürmüşlerdir. Araştırmada bağlanmaktan kaçınma faktörünün İOOKB'yi negatif yönde yordadığı sonucuna bir kere daha ulaşılmıştır. Bu durumun bağlanmaktan kaçınan bireylerin duygusal bağımlılığının romantik ilişkilerde azalmasından kaynaklanıyor olabileceğini öne sürülmüştür (Doron vd., 2012b).

Dismorfik beden kaygılarının, POOKB'yi pozitif olarak yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre kişinin kendinde algıladığı kusurları ile ilgili obsesif meşguliyetler göstermesi ve partnerinde algıladığı kusurları ile ilgili obsesif meşguliyetler göstermesi birlikte ilerlemektedir. Kişinin fiziksel görünümünde algıladığı kusurlarına aşırı dikkat göstermesi ve bunları felaketleştirici biçimde yorumlaması hem kendisinde hem de partnerinde algıladığı kusurları ve bu kusurların sonuçlarını abartmaya yönelik genel bir eğilimi yansıtır olabileceğini öne sürmüşlerdir (Doron vd., 2012b).

Doron ve arkadaşları (2013) bağlanma kaygısı, bağlanmadan kaçınma, ilişkiye bağlı öz değer ve İOOKB ile obsesif kompulsif eğilimler arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre İOOKB yaş ve cinsiyetle ilişkili bulunmamıştır. İOOKB ile patolojik endişe arasında korelasyon bulunmuştur bu sonuç İOOKB ile genel endişelerin arasındaki ayrımı destekler niteliktedir. Araştırmada bağlanma kaygısı, ilişkiye bağlı öz değer ve İOOKB arasındaki etkileşim incelenmiştir. İOOKB'nin ilişkiye bağlı öz değer ve bağlanma kaygısı ile ilişkili olduğu saptanmıştır. İlişkiye bağlı öz değeri yüksek olan

kişiler arasında, bağlanma kaygısı ile İOOKB arasındaki ilişki güçlü ve anlamlı bulunmuştur. Yüksek bağlanma kaygısı ve yüksek ilişkiye bağlı öz değere sahip kişilerin, ilişkisel yeterlilik duyguları tehdit edildiğinde İOOKB yaşama olasılıkları daha yüksektir.

Doron ve arkadaşlarının (2014b) gerçekleştirdiği İOOKB ve POOKB'nin cinsel doyum ile ilişkisinin incelendiği çalışmada İOOKB ve POOKB cinsel doyum ile negatif ilişkili olduğu; İOOKB ve POOKB'nin düşük cinsel doyum ile ilişkili olduğu ve bu ilişkiye ilişki doyumunun azalmasının tam aracı rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır (Doron vd., 2014b).

Doron ve Szepsenwol (2015) partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile partner değerine bağlı benlik saygısı arasındaki ilişkileri iki aşamalı bir çalışma ile incelemişlerdir. İlk aşamanın birinci grubunda, önce kişilerden partnerini diğer potansiyel partnerlerle negatif yönde karşılaştırması istenmiştir. İkinci grubunda ise kişilerden partnerlerini kendileri ile kıyaslanması istenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasının sonuçlarına göre POOKB düzeyi yüksek olan kişilerden partnerlerini potansiyel partnerlerle negatif yönde karşılaştırmaları istendiğinde benlik saygılarının ikinci gruba göre daha düşük olduğu görülmüştür. İkinci aşamada ise kişilerden partnerlerini hem alternatiflerle hem de kendileriyle pozitif ve negatif yönlerden karşılaştırmaları istenmiştir. İkinci aşamanın sonuçlarına göre ise POOKB düzeyi yüksek olan kişilerin, partnerlerine dair olumlu kıyaslama yapmalarının benlik saygılarında bir değişime yol açmadığı bulunmuştur. Özetle, POOKB ile benlik saygısının negatif ilişkili olduğu ve kişinin partnerini diğer potansiyel partnerlerle negatif yönde karşılaştırması gibi deneyimlerler yaşayan kişilerden POOKB düzeyi yüksek olan kişilerin benlik saygısının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Partnerinin algılanan eksiklikleri ile ilgili obsesyon yaşamaya eğilimi olan kişilerin benlik saygısı düzeyleri partnerlerinin başkalarıyla karşılaştırılmasına karşı daha hassastır. Bu hassasiyet, OKB ile ilgili abartılı tehdit algısı gibi bilişleri ve kompulsif davranışları tetikleyerek obsesif döngünün sürmesine veya kuvvetlenmesine neden olabilmektedir.

Doron ve arkadaşlarının (2016) kesitsel çalışmasında, İOKB tanısı almış katılımcılar, OKB tanısı almış katılımcılar ve kontrol grubu olmak üzere üç grup kullanılmıştır. Araştırmada bu üç grubu işlevsellik düzeyi, çeşitli semptomlar ve uyum bozucu inançlar açısından karşılaştırmışlardır. İOKB grubundaki katılımcılar OKB ve kontrol gruplarındaki katılımcılara göre daha şiddetli ilişki obsesif kompulsif bozukluğu belirtileri göstermiştir.

İOKB grubundaki katılımcılar, OKB ile ilgili uyum bozucu inançlar ve ilişki ile ilgili inançlardan diğer gruplardaki katılımcılara göre daha yüksek puanlar almışlardır. İOKB grubundaki katılımcılar diğer iki gruptaki katılımcılara göre daha yüksek depresyon belirtileri göstermiştir. Araştırma sonucunda İOOKB ve POOKB'nin, OKB belirtileri, depresyon belirtileri, obsesif inançlar ve ilişkilerle ilgili uyum bozucu inançlarla pozitif yönde ilişkiler gösterdiği ortaya koyulmuştur.

Szepeswöl ve arkadaşlarının (2016), İOOKB ve POOKB'nin boylamsal etkilerini araştırdıkları çalışmaya, çalışmanın başlangıcında ve bir yıl sonra İOOKB ve POOKB'nin birbirleri ile yüksek düzeyde, pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Zaman içerisinde ilişki ve partner ile ilgili obsesyonlar ilişkiye yayılma eğilimi göstermektedir. Buna ek olarak ilişki süresinin ise İOOKB ve POOKB türleri ile arasında negatif korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır bu sonuç ise ilişkinin süresi arttıkça İOKB belirtilerinin azaldığı anlamına gelmektedir.

Melli ve arkadaşları (2018) çalışmasında İOOKB ve POOKB'nin obsesif inançlarla pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Hatalar ile ilgili mükemmeliyetçi kaygılar ve eylemlere ilişkin şüpheler, yanlış ilişkide olmaya ve yalnız kalmaya ilişkin felaketleştirici inançları, İOKB belirtilerinin benzersiz yordayıcıları olduğu bulunmuştur. Buna ek olarak, yanlış ilişkide olmaya ilişkin inançların yalnızca POOKB ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mükemmeliyetçiliğin organizasyon alt boyutu hariç İOOKB ve POOKB ile pozitif ilişkisi olduğunu bulmuşlardır.

Littman ve arkadaşlarının (2023) partnerlerin yüksek İOKB belirtilerine maruz kalmanın kişinin kendisine İOKB semptomlarını arttırıp arttırmayacağını araştırmışlardır. Çalışmanın sonuçlarına göre kişinin partnerinin yüksek İOKB belirtileri gösterdiğine inanmasının kendisindeki İOKB belirtilerini tetikleyebilmektedir.

Kılıç ve Altınok'un (2012) çalışmasının sonuçlarına göre ise kıskançlık ve ruminatif düşüncenin İOOKB ile pozitif, ilişki doyumu ile negatif yönde ilişkili olduğu ve de İOKB belirtileri ile ilişki doyumu arasındaki ilişkiye kıskançlığın ve ruminasyonun aracılık ettiği bulunmuştur. Kıskançlık eğilimine ve ruminatif düşüncelere sahip olmak, İOKB'nin yüksek, ilişki doyumunun düşük olduğu durumları daha da kötüleştirebilmektedir. Aynı

zamanda yüksek İOKB belirtileri ve ruminatif düşüncelere sahip olan kişiler kıskançlık düşüncelerine de sahip olduğunda bu kıskançlığın sorunlu bir kıskançlık olması olasıdır.

Trak ve İnöz (2019), İOOKB, ebeveyn tutumları ve kaygılı bağlanma arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Kaygılı bağlanmanın, İOOKB ile aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasındaki ilişkide aracı rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak, bağlanma kaygısı ile İOOKB arasındaki ilişkide partnere bağlı öz değer aracı rol oynadığı sonucu ortaya konmuştur.

Abak ve Güzel (2021), ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı değişkenlerin İOOKB ve POOKB ile ilişkisini araştırmışlardır. Araştırmada, ruminatif düşünme stilinin İOOKB ve POOKB'yi pozitif yönde yordadığı ayrıca beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının POOKB'yi pozitif yönde yordadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. POOKB ile cinsiyetin anlamlı bir ilişkisi olduğu ve erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha fazla partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler gösterdiği ile POOKB'nin dış görünüş ve sosyallik alt boyutları da cinsiyete göre farklılaşmıştır. Erkeklerin, partnerlerinin dış görünüşü ve sosyallikleri hakkında daha fazla obsesif kompulsif belirtilere sahip olabileceği sonucuna varılmıştır.

Balcı'nın (2021) araştırmasına göre İOOKB ve POOKB'nin cinsiyete göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı; POOKB'nin ise dış Görünüş alt boyutu hariç hiçbir alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yaş, İOOKB ve POOKB ile negatif ve anlamlı bir biçimde ilişkilidir. İlişki süresinin ise İOOKB ile negatif ve anlamlı ilişkisi bulunmaktayken POOKB ile anlamlı bir ilişkisi bulunmamaktadır.

Bilge ve arkadaşlarının (2022) olumsuz çocukluk yaşantıları ve erken dönem uyum bozucu şema alanlarının İOOKB ve POOKB üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırmada, erken dönem uyum bozucu şema alanları, olumsuz çocukluk yaşantıları ile İOOKB ve POOKB arasındaki ilişkiye aracılık ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Toroslu ve Çırakoğlu (2022), İOOKB ve POOKB ile erken dönem uyum bozucu şema alanları arasındaki ilişkide mükemmeliyetçilik ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün aracı rolünü incelemiştir. Sonuç olarak İOOKB ve POOKB'nin mükemmeliyetçilik, belirsizliğe tahammülsüzlük ve erken dönem uyum bozucu şema alanları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulmuştur. Erken dönem uyum bozucu şema alanları ile

POOKB arasındaki ilişkide belirsizliğe tahammülsüzlüğün ve mükemmeliyetçiliğin aracı ilişkisi olduğu ortaya konmuştur. Erken dönem uyum bozucu şema alanları, İOOKB'yi belirsizliğe tahammülsüzlük üzerinden yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

İstek'in (2023) çalışmasının sonuçlarına göre, İOOKB, POOKB ve aldatma eğilimi cinsiyet, çalışma durumu, ilişki durumu, psikiyatrik tanı ve ilaç kullanımına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. İlişki süresi arttıkça İOOKB ve POOKB'nin anlamlı bir seviyede azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.2.5 İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Aldatma Eğilimi ile İlişkisi

Aldatma eğilimi ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri inceleyen araştırmalar literatürde oldukça sınırlıdır. Bu sınırlılığın sebebi aldatma temasının hassas bir konu olmasından kaynaklanabilmektedir (Blow & Hartnett, 2015).

Balcı (2021) güvensiz bağlanma stilleri, ilişki doyumu, aldatmaya yönelik niyet ile İOOKB ve POOKB arasındaki ilişkileri araştırmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre bağlanma biçimleri ilişki doyumunu negatif yönde etkilerken aldatmaya yönelik niyet, İOOKB ve POOKB'yi pozitif yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aldatmaya yönelik niyet POOKB'yi pozitif yönde yordamaktadır. İOOKB ile aldatmaya yönelik niyet arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre, güvensiz bağlanma düzeyinin artması ilişki doyumunu düşürmekte; aldatmaya yönelik niyete aracı rol oynamakta ve bu durum da İOOKB ile POOKB düzeylerini arttırmaktadır.

İstek (2023), İOOKB ve POOKB ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide cinsel doyumun aracı rolünü incelemiştir. İOOKB ve POOKB ile aldatma eğilimi arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulmuştur. Araştırmada İOOKB ve POOKB ile aldatma eğilimi arasında cinsel doyumun arasında aracı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Littman ve arkadaşları (2023), İOKB'in partnerler arası aktarımı ve aldatma eğilimini araştırmışlardır. Partnerlerinin yüksek düzeyde İOKB belirtileri gösterdiği iddia edilen katılımcıların kendilerinin ve partnerlerinin aldatma eğilimi diğer katılımcılara göre yüksek

ve anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca İOKB belirtileri halihazırda var olan bireylerin aldatma eğiliminin arttığı görülmüştür.

2.3 İLİŐKI DOYUMU

Evlilik genellikle yaşam boyu arkadaşlık, romantizm, destek, cinsel tatmin ve bağlılık sağlayan bir birliktelik olarak kabul edilmektedir. Ancak zamanla çiftler bu olumlu özelliklerde yıpranma yaşayabilmektedir ve bazıları için ilişki memnuniyeti ilişki sona erene kadar düşmektedir. Bazı kişiler ise ilişkiden memnun olmasalar bile ayrılmayı zorlaştıran engeller veya algılanan alternatifler olmadığı için evliliklerini sürdürebilmektedir (Fincham & Beach, 2006). Yakın ilişkiler yıprandığında, evlilikte yaşanan zorluklar artabilmekte, ayrılık/ boşanma ve fiziksel veya ruhsal sağlık sorunları görülebilmektedir (Fincham & Beach, 1999; Fincham vd., 2018).

Romantik ilişkiler psikolojik sağlığı doğrudan etkileyebilmektedir (Braithwaite & Holt-Lunstad, 2017). Tatmin edici bir romantik ilişki kişilerin psikolojik sağlığına olumlu yönde katkılar sağlamaktadır (Robles vd., 2014). Aynı zamanda evli kişilerin psikolojik iyilik halleri ile zihinsel sağlıkları, yaşam memnuniyetleri evli olmayan kişilere göre daha yüksektir (Braithwaite & Holt-Lunstad, 2017; Soulsby & Bennett, 2015; Mastekaasa, 1992). İlişki memnuniyeti kişilerin psikolojik ve fizyolojik sağlıkları başta olmak üzere bireyleri ve de ilişkileri doğrudan etkilemektedir, bu sebeple sağlıklı ilişkilerin yapıtaşlarından biri ilişki doyumudur (Kiecolt-Glaser & Newton, 2001; Robles vd., 2014; Fincham vd., 2018).

İlişki doyumunu, kişinin ilişkisine karşı hissettiği olumlu duyguları ve ilişkisine duyduğu bağlılığı temsil eden bir kavramdır (Rusbult, 1983). Evlilik doyumunu ise evlilikte yaşanan mutluluk, memnuniyet ve haz duygularını ifade etmektedir (Hawkins, 1968). Kişinin ilişkisinde yaşadığı duygu, düşünce ve davranışların değerlendirilmesi sonucunda ilişki doyumunu belirlenmektedir (Hendrick, 1988).

İlişki memnuniyeti düşük olan çiftler, ilişki memnuniyeti yüksek olanlarla göre eleştiri, Őikayet, düşmanlık, cevap vermeme gibi bazı işlevsiz iletişim davranışlarını daha yüksek seviyelerde göstermektedir. Bu gibi sorunları yaşayan çiftler iletişim kurarken birbirlerini aktif dinlemede başarısız olmaktadır (Fincham & Beach, 2006).

2.3.1 İlişki Doyumunu Etkileyen Faktörler

Literatüre göre ilişki doyumunun cinsiyete göre değişip değişmediğini inceleyen araştırmalara sıkça rastlamak mümkündür. Erkeklerin kadınlardan daha fazla ilişki doyumu aldığını yani, kadınların ilişki doyumunun daha düşük olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Sarı & Korkut Owen, 2016; Kirkpatrick & Davis, 1994; Sarı, 2008; Çağ, 2011). Aynı zamanda ilişki doyumunun cinsiyete göre değişmediğine dair sonuçlar da bulunmaktadır (Soner & Düşünceli, 2021; Saraç vd., 2015; Öztürk, 2015; Beştav, 2007; Hamamcı, 2005). Farklı sonuçların sebebi çalışmaların örneklemlerinin farklılığından kaynaklanıyor olabilmektedir ve bir diğer sebep ise romantik ilişki yaşamının zamanla dönüşüm göstermesi olabilmektedir (Soner & Düşünceli, 2021).

Karney ve Bradbury'nin (1997) çalışmasının sonuçlarına göre evli çiftlerde, erkeklerin davranışlarındaki olumsuzluk kadınların ilişki memnuniyetlerini düşürürken kendi memnuniyetlerini önemli ölçüde değişmediği gözlemlenmiştir.

Geçmiş yaşantılar ve deneyimler ilişki ile ilgili düşünceleri etkileyebilmektedir. Kişiler evlilik ile ilgili yüksek düzeyde beklentiler ile evlilik ilişkilerine girmekte ve bazı gerçekçi olmayan inançlar kişilerin hayal kırıklığı yaşamasına neden olmaktadır. İlişkilere dair gerçekçi olmayan ve çarpıtılmış inançlar ve ilişkiler, ilişki doyumunu ve de evlilik doyumunu düşürmektedir (Sullivan & Schwebel, 1995; Bradbury & Fincham, 1988; Stackert & Bursik, 2003; Hamamcı, 2005; Metts & Cupach, 1990; Möller & Van Zyl, 1991; Saraç vd., 2015; Sarı & Korkut Owen, 2016; Beştav, 2007).

Partnerin davranışlarına ilişkin algılar ilişki doyumunu etkilemektedir (Davis & Oathout, 1987). Bağlanma stilleri de ilişki doyumunu etkileyen unsurlardan biridir (Beştav, 2007; Stackert & Bursik, 2003; Olderbak & Figueredo, 2009; Feeney, 1994; Kirkpatrick & Davis, 1994; Sarı & Korkut Owen, 2016; Balcı, 2021).

Ev içi sorumlulukların paylaşılması ve empati ilişki doyumunu arttıran faktörlerdir (Çağ, 2011; Davis & Oathout, 1987). İlişki stresi ve bilinçli farkındalık (Barnes vd., 2007); narsistik kişilik eğilimleri (Doğaner, 2014); ilişkide çözülmemiş anlaşmazlıklar (Cramer, 2002); partnerden alınan destek (Pasch & Bradbury, 1998; Cramer, 2006; Cebeci, 2019); sosyal medya kullanımı (Öztürk, 2015); karşılıklı yapıcı iletişim; iletişim biçimleri ve problem çözme becerileri (Feeney, 1994; Olderbak ve Figueredo, 2009; Metts ve Cupach,

1990); cinsel doyum (Byers, 2005; Shackelford & Buss, 1997; Glass & Wright, 1985; Doron vd., 2014b) gibi faktörler de ilişki doyumunu ile ilişkilidir.

Şensoy ve arkadaşlarının (2019) mükemmeliyetçilik ve güven düzeyinin ilişki doyumunu üzerindeki etkisini inceledikleri araştırmaya göre: kendine yönelik mükemmeliyetçilik ve ilişkilerde güven düzeylerinin artması ilişki doyumunun artmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik düzeyinin artması ilişki doyumunu düşürmektedir.

2.3.2 İlişki Doyumu ile Aldatma Eğiliminin İlişkisi

Aldatma ile ilişki doyumunun arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara literatürde oldukça yer verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ilişki doyumunun düşük olması aldatma eğilimini arttırmaktadır (Glass & Wright, 1985; Shackelford & Buss, 1997; Drigotas vd., 1999; Atkins vd., 2001; Blow & Hartnett, 2005; Mark vd., 2011).

İlişki memnuniyeti, alternatif kalite ve yatırımlar romantik ilişkilerin üç temel unsurudur ve ilişkiye bağlılığı etkilemektedir. Memnuniyet, ilişkiden elde edilen sonuçlardır; alternatif kalite, kişinin mevcut ilişkisine tercih edebileceği diğer ilişki seçeneklerinden beklediği sonuçları ifade etmektedir; yatırımlar, ilişki bittiği takdirde kişinin kaybedeceklerini (somut ve soyut) temsil etmektedir. Aldatma eğilimi ile bağlılık, memnuniyet ve yatırım boyutlarının arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır. Bir kişinin bağlılık seviyesi, ilişki memnuniyeti ve ilişkiye yaptığı yatırımlar azaldıkça aldatma olasılığı artmaktadır aynı şekilde ilişki memnuniyeti, ilişkiye yapılan yatırımlar ve bağlılık düzeyi arttıkça aldatma olasılığı düşmektedir. Aldatma ile alternatif kalite arasında ise pozitif ilişki bulunmaktadır, alternatif kalite arttıkça aldatma eğilimi artmaktadır (Drigotas vd., 1999). Kişinin mevcut partnerinden duyduğu düşük memnuniyet ve birincil ilişki devam ederken yeni bir üçüncü kişiden duyulan memnuniyetin var olması ve bunun artması aldatmanın gerekçesi olarak gösterilmektedir. Her iki durum da yatırım modelinde sırasıyla memnuniyet ve alternatif kalite olarak temsil edilmektedir (Drigotas vd., 1999).

Kişinin mevcut partnerinden duyduğu düşük memnuniyet ve birincil ilişki devam ederken yeni bir üçüncü kişiden duyulan memnuniyetin artması aldatmanın gerekçesi olarak gösterilebilmektedir. İlişki memnuniyeti, alternatif kalite ve yatırımlar ilişkiye olan bağlılığı zedeleyerek aldatma eğilimini etkilemektedir. İlişkide mutlu görünen partner,

düşük yatırım veya daha cazip bir alternatifin ortaya çıkması sebebiyle aldatabilmektedir. İlişkideki mutsuz bir partner ise yatırımlar sebebiyle kaybedecek şeyleri olduğu için veya alternatifine sahip olmadığı için sadık kalabilmektedir (Drigotas vd., 1999).

Glass ve Wright'ın (1985) çalışmasının sonuçlarına göre evlilik memnuniyeti ile cinsel, duygusal ve hem cinsel hem duygusal aldatma arasında negatif ilişki vardır ve evlilik memnuniyetinin özellikle duygusal aldatma ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Hem cinsel hem de duygusal aldatma yaşayan kadın ve erkekler, sadece cinsel ya da sadece duygusal aldatma eyleminde bulunan kişilere kıyasla evliliklerinden daha az memnundur. Aynı çalışmanın sonuçlarına göre evlilik dışı cinsel ilişki yaşayan kadınların, erkeklere kıyasla ilişkilerinden önemli ölçüde daha az memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Atkins ve arkadaşlarının (2001) aldatma ile ilgili değişkenleri inceledikleri çalışmanın sonuçlarına göre ilişki memnuniyetleri düşük olan kişilerin ilişki memnuniyeti yüksek olanlara kıyasla evlilik dışı ilişki yaşama olasılıkları neredeyse dört kat fazladır (Atkins vd., 2001). Shackelford ve arkadaşlarının (2008) evlilik doyumu ve aldatma ile ilgili çalışmasının sonuçlarına göre anlaşılabilir ve güvenilir bir partner ile evli olmak evlilik memnuniyetini düşürmektedir ve gelecek yıllardaki aldatma olasılığını arttırmaktadır. Hem kadınlar hem de erkekler için düşük ilişki doyumu aldatma eğilimi ile ilişkilidir (Drigotas vd., 1999; Mark vd., 2011) ve düşük ilişki mutluluğuna sahip kadınların sadakatsizlikte bulunma olasılığı 2,6 kat daha fazladır (Mark vd., 2011). İlişkisinden memnun olmayan kişilerin duygusal aldatma yaşama olasılığı daha yüksektir ve cinsel memnuniyetsizlik daha çok cinsel aldatma ile ilişkiliyken, ilişki doyumunun düşük olması ise daha çok duygusal aldatma ile ilişkilidir (Shackelford & Buss, 1997).

2.3.3 İlişki Doyumu ile İlişki Odaklı ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin İlişkisi

İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler, ilişkileri etkilemekte ve hem bireysel hem de ilişkiyel sıkıntılara neden olmaktadır bu sebeple ilişki doyumunun düşmesine neden olabilmektedir. Aynı zamanda, ilişki doyumu ile İOKB arasındaki ilişki çift yönlüdür; başka faktörlerden etkilenen ilişki doyumu ilişki odaklı ve partner odaklı obsesyonlara neden olabilmektedir ve aynı zamanda partner odaklı ve ilişki odaklı obsesif kompulsif

belirtiler ilişki doyumunun düşmesine neden olmaktadır (Doron vd., 2012a; Doron, vd., 2014a, Doron vd., 2014b).

Romantik ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile ilişki doyumunun arasında negatif ilişki olduğunu gösteren çokça araştırma bulunmaktadır (Yılmaz, 2015; Trak & İnözü, 2017; Baş, 2019; Balcı, 2021; Kuru, 2022; Cebeci, 2019).

Doron ve arkadaşlarının (2012a) ilişki odaklı obsesif kompulsif fenomenlerin yapısını ve korelasyonlarını incelemek için gerçekleştirdikleri araştırmanın sonuçlarına göre ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişki doyumunu yordadığı bulunmuştur. İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin artması ilişki doyumunu düşürmektedir. Dahası, OKB belirtileri, duygudurum belirtileri, düşük benlik saygısı, bağlanma kaygısı, kaçınma gibi birtakım değişkenler kontrol edildiğinde dahi, ilişki doyumunun düşük olması büyük ölçüde ilişki merkezli obsesif kompulsif belirtiler ile ilişkili bulunmuştur.

Doron ve arkadaşlarının (2012b) partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri ölçmek için geliştirdikleri ölçek çalışmasında, POOKB ile teorik olarak ilgili olabilecek değişkenleri incelemiştirlerdir. Araştırmanın sonucuna göre partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişki doyumunu yordadığı, POOKB arttıkça ilişki doyumunun azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öyle ki bu etki POOKB'nin depresyonu yordama gücünden çok daha kuvvetlidir.

Doron ve arkadaşlarının (2014b) İOKB semptomları ile cinsel doyum arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladıkları çalışmanın sonuçlarına göre ise ilişki doyumunun İOKB ile cinsel doyum arasındaki ilişkide tam aracı rol üstlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıç ve Altınok'un (2012) çalışmasına göre İOKB ile ilişki doyumu arasındaki ilişkiye kıskançlık ve ruminasyonun aracılık ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Özel ve Karaköse (2023) yetişkin bağlanma stilleri ile ilişki merkezli ve partner odaklı obsesif-kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide evlilik doyumunun aracı rolünü araştırmışlardır. Güvensiz bağlanma stillerinin evlilik uyumunun aracılığı ile İOKB belirtilerini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.4 ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZLERİ

Aldatma; gizlenen üçüncü kişinin romantik, duygusal, cinsel olarak ilişkiye dahil olması anlamına gelmektedir (Blow & Hartnett). İlişki doyumu kişinin romantik ilişkisine dair yaptığı değerlendirmeler sonucunda ilişkisinden tatmin duyma, memnun olma ve mutlu olma durumlarını ifade etmektedir (Hendrick, 1988; Hawkins, 1968). Düşük ilişki doyumu aldatma eğilimini arttırmaktadır (Drigotas vd., 1999; Atkins vd., 2001). İlişki obsesif kompulsif bozukluğu belirtilerinin düzeyinin artması ise duygusal yakınlığın oluşmasını zorlaştırmakta ve ilişki doyumunu düşürmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2013; Doron vd., 2014a). Bunlara ek olarak ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun aldatma eğilimini arttırdığı bilinmektedir (Balcı, 2021; Littman vd., 2023).

Yukarıda belirtilenler ile literatürün ışığında bu çalışmanın temel amacı ilişki obsesif kompulsif bozukluğu ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı rolünü araştırmaktır.

Araştırmanın iki sorusu ve bu doğrultuda iki hipotezi bulunmaktadır:

S1: Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolü bulunmakta mıdır?

H1: Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolü vardır.

S2: Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolü bulunmakta mıdır?

H2: Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolü vardır.

3. YÖNTEM

Bu araştırma, ilişki odaklı obsesif kompulsif bozukluğun iki alt türü olan ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve aldatma eğilimi ile ilişki doyumunun arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlandığından ilişki odaklı bir çalışmadır ve kesitsel desen kullanılmıştır. Katılımcılara kartopu örnekleme yöntemiyle ulaşılmıştır.

3.1 ÖRNEKLEM

Araştırmanın içleme kriterleri, 18 yaş ve üzerinde olmak ile evli olmaktır. Araştırmanın dışlama kriterleri; psikiyatrik tanı sahibi olmak veya psikiyatrik ilaç kullanıyor olmak olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın örneklemini, 110 kadın (%65.9) ve 57 erkek (%34.1) olmak üzere 167 kişiden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan kişilerin yaş ortalaması 40.28'dir (minimum= 21, maksimum= 66, SS= 10.15.). Kadın katılımcıların yaş ortalaması 39.25'tir (minimum= 21, maksimum= 61, SS= 9.99); erkek katılımcıların yaş ortalaması ise 42.26'dır (minimum= 24, maksimum= 66, SS= 10.26).

Katılımcıların eğitim düzeyleri; okur- yazar %1.2 (n= 2), ilkokul mezunu %0.6 (n= 1), ortaokul mezunu %4.8 (n= 8), lise mezunu %13.8 (n= 23), ön lisans mezunu %13.2 (n= 22), lisans mezunu %53.3 (n= 89), lisansüstü mezunu %13.2 (n= 22) şeklindedir. Katılımcıların %73.1'i (n= 122) çalıştığını belirtirken %26.9'u (n=45) ise çalışmadığını belirtmiştir. Katılımcılar kendilerini; %19.8'i (n= 33) alt sosyoekonomik düzeyde, %55.1'i (n= 92) orta sosyoekonomik düzeyde, %25.1'i (n= 42) ise üst sosyoekonomik düzeyde gördüğünü belirtmiştir.

Katılımcıların ortalama evlilik süresi 165.66 aydır (SS= 127.74, minimum= 2, maksimum= 558). Kadın katılımcılar için ortalama evlilik süresi 164.72 ay (SS= 126.94, minimum= 2, maksimum= 558), erkek katılımcıların ise 167.47 aydır (SS= 130.38, minimum= 9, maksimum= 480). Ortalama evlilik yaşı mevcut örneklemin toplamı için 26.37'dir (SS= 5.19, minimum= 15, maksimum= 48); kadınlar için 25.46 (SS= 4.93, minimum= 15, maksimum= 46), erkekler için 28.11'dir (SS= 5.27, minimum= 20, maksimum= 48). Katılımcıların eşlerinin ortalama evlilik yaşı mevcut örneklemin toplamı için 27.15 (SS=

5.34, minimum= 16, maksimum= 51); kadınlar için 28.62 (SS= 5.21, minimum= 20, maksimum= 51), erkekler için 24.32'dir (SS= 4.38, minimum= 16, maksimum= 40). Katılımcıların %71.9'u (n= 120) çocuk sahibidir ve %28.1'i (n= 47) ise çocuğunun olmadığını belirtmiştir.

Katılımcıların eşleri ile %38.9'unun (n= 65) arkadaşlar gibi tanıdıklar aracılığıyla, %31.1'inin (n= 52) iş yeri, okul gibi sosyal çevre aracılığıyla, %20.4'ünün (n= 34) isteyerek görücü usulü şekilde, %8.4'ünün (n= 14) internet aracılığıyla, %1.2'sinin (n= 2) ise istemeyerek görücü usulü şeklinde tanıştıklarını belirtmiştir. Katılımcıların eşleriyle evlenmeden önceki flört süresi ortalaması 18.35 aydır (SS= 20.43, minimum= 0, maksimum= 132), kadınlar için bu süre 17.92 ay iken (minimum= 0, maksimum= 132, SS= 20.42), erkekler için 19.18 aydır (minimum= 0, maksimum= 84, SS= 20.61). Katılımcıların %96.4'ünün (n= 161) mevcut evlilikleri ilk evlilikleridir ve kalan %3.6 (n=6) katılımcının ikinci evliliğidir. Katılımcıların eşlerinin %95.8'inin (n= 160) ilk evliliği, %4.2'sinin (n= 7) ikinci evliliğidir. Araştırma örnekleminin demografik bilgileri Tablo 3.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.1: Örneklemin Demografik Özellikleri.

	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>
Cinsiyet						
Kadın	110	65.9				
Erkek	57	34.1				
Yaş						
Kadın	110		21	61	39.25	9.99
Erkek	57		24	66	42.26	10.26
Tümü	167		21	66	40.28	10.15
Eğitim						
Okur- yazar	2	1.2				
İlkokul mezunu	1	0.6				
Ortaokul mezunu	8	4.8				
Lise mezunu	23	13.8				
Ön lisans mezunu	22	13.2				
Lisans mezunu	89	53.3				
Lisansüstü mezunu	22	13.2				
Çalışma Durumu						
Çalışıyor	122	73.1				
Çalışmıyor	45	26.9				
Sosyoekonomik Düzey						
Alt	33	19.8				
Orta	92	55.1				
Üst	42	25.1				
Tanışma Şekli						
İnternet	14	8.4				
Sosyal çevre	52	31.1				
Görücü usulü (isteyerek)	34	20.4				
Görücü usulü (istemeyerek)	2	1.2				
Tanıdıklar aracılığıyla	65	38.9				
Çocuk						
Var	120	71.9				
Yok	47	28.1				
Evlilik Süresi (Ay)						
Kadın	110		2	558	164.72	126.94
Erkek	57		9	480	167.47	130.38
Tümü	167		2	558	165.66	127.74
Evlilik Yaşı						
Kadın	110		15	46	25.46	4.93
Erkek	57		20	48	28.11	5.27
Tümü	167		15	48	26.37	5.19
Eşin Evlilik Yaşı						
Kadın	110		20	51	28.62	5.21
Erkek	57		16	40	24.32	4.38
Tümü	167		16	51	27.15	5.336
Flört Süresi (Ay)						
Kadın	110		0	132	17.92	20.42
Erkek	57		0	84	19.18	20.61
Tümü	167		0	132	18.35	20.427
Evlilik						
Birinci	161	96.4				
İkinci	6	3.6				
Eşin Evliliği						
Birinci	160	95.8				
İkinci	7	4.2				

3.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada, “Bilgilendirilmiş Onam Formu”, “Demografik Bilgi Formu”, “Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği”, “Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği”, “Aldatma Eğilimi Ölçeği”, “İlişki Doyumu Ölçeği” aracılığıyla veriler toplanmıştır.

3.2.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu (EK A)

Bilgilendirilmiş Onam Formu, araştırmacı tarafından hazırlanan bir form olup araştırmanın yürütüldüğü okul ve bölüm bilgileri ile araştırmayı yürüten kişilerin (araştırmacı ve danışman) bilgileri verilmiştir. Araştırmanın amacı belirtilmiştir ve katılımcılara anketleri tamamlamalarının ortalama kaç dakika süreceği bilgileri verilmiştir. Toplanan verilerin hangi amaçlar dahilinde kullanılacağı ile verilerin gizliliği konusunda bilgilendirmeler yapılmıştır. Araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı ve katılımcıların diledikleri zaman araştırmadan çekilme hakkına sahip oldukları bilgileri verilmiştir. Katılımcılara araştırmanın amacına ulaşabilmesi için kendilerinden beklenenler ile yönergeler belirtilmiştir. Son olarak katılımcıların araştırmaya dair soruları ve araştırma sonuçları hakkında bilgi edinmek istedikleri takdirde ulaşabilecekleri araştırmacının e-posta adresi paylaşılmıştır.

3.2.2 Demografik Bilgi Formu (EK B)

Araştırmacı tarafından geliştirilen Demografik Bilgi Formu, katılımcıların demografik bilgileri hakkında veri toplama amacıyla geliştirilmiştir. Demografik Bilgi Formunda, cinsiyet, yaş, çalışma durumu, meslek, sosyoekonomik düzey, evlilik süresi, evlilik yaşı tanışma biçimi, çocuk sahibi olup olmama bilgilerine yönelik sorular ile araştırmanın dışlama kriterlerini oluşturan evli olmamak, psikiyatrik tanı sahibi olmak, psikiyatrik ilaç kullanmak koşullarına yönelik sorular bulunmaktadır.

3.2.3 Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ) (EK C)

Araştırmada, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri ölçme amacıyla Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği kullanılmıştır. RİOKÖ, Doron ve arkadaşları (2012a) tarafından romantik ilişkilerde görülen obsesyon ve kompulsiyonları ölçme

amacıyla geliştirilmiştir. Kişinin partnerine yönelik duyguları, partnerinin kişinin kendisine yönelik duygularını algılaması ve ilişkinin doğruluğu olmak üzere ölçek, ilişki obsesyonların üç ana özelliğine odaklanmaktadır. RİOKÖ 12 maddeden oluşan ve 5'li likert tipte olan bir ölçektir. Maddelerinin yanıtları, 0 (Bana hiç uygun değil) ile 4 (Bana çok uygun) arasında değişmektedir. Ölçek, Partnere Duyulan Sevgi, Partner Tarafından Sevilme, İlişkinin Doğruluğu olmak üzere üç alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçekten alınan puanların yükselmesi kişide ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Doron ve arkadaşlarının (2012a) geliştirdiği ölçeğin orijinali için bütün ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) .93'tür. Partnere Duyulan Sevgi alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .84, Partner Tarafından Sevilme alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .87, İlişkinin Doğruluğu alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .79'dur (Doron vd., 2012a, s.18). Doron ve arkadaşları (2012a) RİOKÖ'nün ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerini üç ilişki boyutunda yansıyan tek bir yapı olduğunu ve ölçeğin üç alt ölçeği olan tek bir ölçek olarak değerlendirilmesini önermişlerdir.

Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama ve psikometrik özelliklerini inceleme çalışması Trak ve İnözü (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir ve ölçeğin Türkçe formunun güvenilir ve geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun iç tutarlılık katsayısı .89'dur. Partnere Duyulan Sevgi alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .73, Partner Tarafından Sevilme alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .83, İlişkinin Doğruluğu alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .78 olarak bulunmuştur (Trak & İnözü, 2017, s.179).

Bu çalışma için Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği'nin tüm maddelerinin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) yapılan güvenilirlik analizi sonucuna göre .91 olarak bulunmuştur. Partnere Duyulan Sevgi alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .85; Partner Tarafından Sevilme alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .79; İlişkinin Doğruluğu alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı ise .85 olarak bulunmuştur.

3.2.4 Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği (PİOKBÖ) (EK D)

Araştırmada, partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri ölçme amacıyla Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği kullanılmıştır. PİOKBÖ, Doron ve arkadaşları (2012b) tarafından, kişinin partnerinin belirli özelliklerine odaklanan obsesyonları ve

kompulsiyonları değerlendirme amacıyla geliştirilmiştir. PİOKBÖ 24 maddeden oluşmaktadır ve 5'li likert tiptedir. Maddelerinin yanıtları, 0 (Bana hiç uygun değil) ile 4 (Bana çok uygun) arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların yükselmesi kişide partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. PİOKBÖ, altı alt ölçekten oluşmaktadır. Dış Görünüş, Sosyallik, Ahlaklılık, Duygusal İstikrar, Zeka, Yeterlilik boyutları ölçeğin alt ölçekleridir. Ölçeğin orijinali için tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .95'tir. Alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları Dış Görünüş için .83, Sosyallik için .84, Ahlaklılık için .89, Duygusal İstikrar için .84, Zeka için .83, Yeterlilik için .87'dir (Doron vd., 2012b, s.239).

Trak ve İnöz (2017) tarafından, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama ve psikometrik özelliklerini inceleme çalışması yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun güvenilir ve geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. PİOKBÖ'nün Türkçe formunun tümü için iç tutarlılık katsayısı .94'tür. Alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları Dış Görünüş için .88, Sosyallik için .77, Ahlaklılık için .88, Duygusal İstikrar için .85, Zeka için .71, Yeterlilik için .83'tür (Trak & İnöz, 2017, s.179).

Bu çalışma için Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği'nin tüm maddelerinin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .90'dır. Dış Görünüş alt ölçeği için .78, Sosyallik alt ölçeği için .73, Ahlaklılık için .78, Duygusal İstikrar alt ölçeği için .85, Zeka alt ölçeği için .77, Yeterlilik alt ölçeği için .81 olarak bulunmuştur.

3.2.5 Aldatma Eğilimi Ölçeği (AEÖ) (EK F)

Polat (2006) tarafından geliştirilen Aldatma Eğilimi Ölçeği, hem aldatma eğilimi yüksek hem de aldatma eğilimi düşük olan gruplar için, her iki kategoriye de ölçebilen geçerli bir ölçektir (s.57). Ölçek 5'li likert tiptedir ve maddelere verilen yanıtlar 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında değerlendirilmektedir. 30 maddeden oluşan Aldatma Eğilimi Ölçeği'nin 18 maddesi pozitif maddelerdir ve aldatma eğilimine işaret etmektedir; 12 madde ise negatiftir, aldatma sayılmayan davranışları ifade etmektedir. Negatif maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .95'tir. Ölçekten alınan toplam puanın yükselmesi aldatma eğiliminin arttığı anlamına gelmektedir (Polat, 2006). Bu çalışma için Aldatma Eğilimi Ölçeği'nin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .93 olarak bulunmuştur.

3.2.6 İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) (EK G)

Araştırmada, ilişki doyumunu ölçmek için İlişki Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Hendrick (1988) tarafından geliştirilen ölçek 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tiptedir, maddelere verilen yanıtlar 1 (düşük memnuniyet) ile 5 (yüksek memnuniyet) arasında değişmektedir. 4 ve 7 numaralı maddeler ters puanlanan maddelerdir. Ölçek tek faktörden oluşmaktadır. Ölçekten alınan puanların yükselmesi ilişki doyumunun arttığı anlamına gelmektedir. Ölçeğin orijinal formunun iç tutarlılık katsayısı .86'dır (Hendrick, 1988).

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma çalışması Curun (2001) tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkçe formun iç tutarlılık katsayısı .86 olarak bildirilmiştir. Orijinal ölçekle tutarlı olarak ölçek tek faktörlü bir yapıdadır. 4 ve 7 numaralı maddeler ters puanlanan maddelerdir. İlişki Doyumu Ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğu bildirilmiştir (Curun, 2006, s.33). Bu çalışma için İlişki Doyumu Ölçeği'nin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .94'tür

3.3 İŞLEM

Araştırmaya başlamadan önce Altınbaş Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmıştır. Veri toplama işlemi 2024 yılının Mart- Nisan ayları arasında devam etmiştir. Veri toplama çalışması, internet üzerinden anket oluşturmaya ve veri toplamaya olanak sağlayan Google Forms aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları katılımcıların çevrimiçi olarak doldurabilecekleri şekilde Google Forms'a aktarılmıştır. Ölçeklerin katılımcılara ulaştırılmasında sosyal medya hesapları kullanılmıştır.

Katılımcılar çalışmaya gönüllü olarak dahil olmuştur. Katılımcılara önce Bilgilendirilmiş Onam Formu (EK A) sunulmuştur, araştırmanın amacı, çalışmaya katılmalarının ortalama ne kadar zamanlarını alacağı, gizlilikle ilgili bilgiler ve çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı bilgileri, katılımcılardan beklenenler ile katılımcıların haklarının belirtildiği formu dolduran ve çalışmaya gönüllü olarak katıldığını bildiren katılımcılara sırasıyla; Demografik Bilgi Formu (EK B), Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği (EK D), Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (EK C), Aldatma Eğilimi Ölçeği (EK F), İlişki Doyumu Ölçeği (EK G) uygulanmıştır.

Analizlere başlanmadan önce araştırmaya katılan 177 katılımcı içerisinden, 10 katılımcı psikiyatrik ilaç kullandığı ve psikiyatrik tanı aldıklarını belirttikleri için dışlama kriterlerine uydugundan araştırmaya dahil edilmemiştir. Analizler 167 kişi ile gerçekleştirilmiştir.

3.4 VERİ ANALİZİ

Toplanan veriler IBM SPSS 26.0 paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Ölçek puanları ile ilgili bilgiler vermek için ve ölçek puanlarının cinsiyete göre incelenmesi amacı ile betimleyici analizler ve bağımsız örnekleme t-testi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin birbirleri ile ilişkilerinin analizi için Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırma değişkenlerinin yordayıcı etkilerini analiz etmek için regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırmanın hipotezlerini test etmek için, SPSS 26.0 programının içine kurulan Hayes tarafından geliştirilmiş olan PROCESS v4.2 makro eklentisi ile aracı etki ile ilgili analizler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar %95 güven aralığı ve $p < .05$ anlamlılık değeri referans alınmıştır.

4. BULGULAR

Çalışmanın temel amacı ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolünün incelenmesidir. Bu doğrultuda bulgular bölümünde ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler, aldatma eğilimi, ilişki doyumu değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenecektir.

4.1 TANIMLAYICI BULGULAR

Analizlere başlanmadan önce değişkenlerin normallik varsayımını sağlayıp sağlamadıklarının incelenmesi için aldatma eğilimi ölçeği, romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları ölçeği, partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti ölçeği, ilişki doyumu ölçeği puan ortalamaları için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) puanları incelenmiştir. Elde edilen değerler Tablo 4.1’de gösterilmiştir. Değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında bir değer aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda, değişkenlerin normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir (Tabachnick & Fidell, 2013).

Tablo 4.1: Aldatma Eğilimi Ölçeği, Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği, İlişki Doyumu Ölçeği Çarpıklık ve Basıklık Değerleri.

	<i>Skewness</i>	<i>Kurtosis</i>
Aldatma Eğilimi Ölçeği	1.01	0.17
Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği	1.35	1.10
Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği	1.28	0.79
İlişki Doyumu Ölçeği	-0.95	0.51

Aldatma Eğilimi Ölçeğinden alınan toplam puanların ortalaması 60.27 (minimum= 30, maksimum= 131, SS= 25.09), kadınların 60.52 (minimum= 30, maksimum= 131, SS= 25.73) ve erkeklerin 59.79’dur (minimum= 31, maksimum= 130, SS= 24.04). İlişki Doyumu Ölçeğinden alınan toplam puanların ortalaması 37.43’tür (minimum= 7, maksimum= 49, SS= 10.33), bu ortalama kadınlar için 37.32’ye yakın (minimum= 7,

maksimum= 49, SS= 10.02) erkekler için 37.67'dir (minimum= 12, maksimum= 49, SS= 10.97).

Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeğinin toplam puan ortalaması 8.04'tür (minimum= 0, maksimum= 44, SS= 9.88), kadınlar için ölçekten alınan ortalama puan 7.75'tir (minimum= 0, maksimum= 39, SS= 9.20) ve erkekler için 8.61 (minimum= 0, maksimum= 44, SS= 11.15). Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeğinden alınan toplam puanların ortalaması 13.14'tür (minimum= 0, maksimum= 61, SS= 14,49); kadın katılımcıların ortalaması 14.28 (minimum= 0, maksimum= 61, SS= 14.51) ve erkek katılımcıların 10.93'tür (minimum= 0, maksimum= 56, SS= 14.33). Ölçeklerin tanımlayıcı bulguları Tablo 4.2'de sunulmuştur.

Tablo 4.2: Aldatma Eğilimi Ölçeği, İlişki Doyumu Ölçeği, Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği Tanımlayıcı Bulguları.

	<i>N</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>
Aldatma Eğilimi Ölçeği					
Kadın	110	30	131	60.52	25.73
Erkek	57	31	130	59.79	24.04
Toplam	167	30	131	60.27	25.09
İlişki Doyumu Ölçeği					
Kadın	110	7	49	37.32	10.02
Erkek	57	12	49	37.67	10.97
Toplam	167	7	49	37.43	10.33
Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği					
Kadın	110	0	39	7.75	9.20
Erkek	57	0	44	8.61	11.15
Toplam	167	0	44	8.04	9.88
Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği					
Kadın	110	0	61	14.28	14.51
Erkek	57	0	56	10.93	14.33
Toplam	167	0	61	13.14	14.49

4.2 HİPOTEZE YÖNELİK BULGULAR

Bu çalışmanın temel amacı ilişki obsesif kompulsif bozukluğu ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı rolünü araştırmaktır ve bu doğrultuda çalışmanın iki hipotezi bulunmaktadır. İlgili hipotezleri test etme amacıyla bu bölümde önce korelasyon analizi ardından regresyon analizi ve son olarak aracı değişken olan ilişki doyumunun aracı etkisini test etmek için aracılık analizleri gerçekleştirilmiştir.

4.2.1 Korelasyon Analizi

Aldatma eğilimi, ilişki doyumu, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler değişkenlerinin arasındaki ilişkiler pearson korelasyon testi ile analiz edilmiştir.

Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre, aldatma eğilimi ile ilişki doyumu arasında ($r = -.49$, $p < .01$) negatif yönde orta güçte anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Aldatma eğilimi ile ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($r = .32$, $p < .01$) arasında pozitif yönde orta güçte anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Aldatma eğilimi ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($r = .37$, $p < .001$) arasında pozitif yönde orta güçte anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. İlişki doyumu ile ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($r = -.67$, $p < .01$) arasında negatif yönde orta güçte anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. İlişki doyumu ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($r = -.67$, $p < .001$) arasında negatif yönde orta güçte anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($r = .67$, $p < .01$) arasında pozitif yönde orta güçte anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Analiz sonuçları tablo 4.3'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3: Ölçeklerin Birbiri ile İlişkisini Gösteren Korelasyon Analizi Sonuçları.

	1.	2.	3.	4.
1. Aldatma Eğilimi	1			
2. İlişki Doyumu	-.49**	1		
3. İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler	.32**	-.67**	1	
4. Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler	.37**	-.67**	.67**	1

* $p < .05$, ** $p < .01$

4.2.2 Regresyon Analizi

İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve ilişki doyumu değişkenlerinin aldatma eğilimi değişkeni üzerindeki yordayıcı etkisini ölçmek amacıyla standart çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar anılan değişkenlerin aldatma eğilimi değişkeni üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğunu ($F(2,164)= 26.14$, $p= .00$) ve toplam varyansın yaklaşık %24'ünü açıkladığını göstermektedir ($R^2 = .24$). Standardize edilmiş regresyon katsayılarına göre yordayıcı değişkenlerin önem sırası ilişki doyumu ($\beta= -.51$) ve ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($\beta= .03$) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığı incelendiğinde ise yalnızca ilişki doyumu değişkeninin aldatma eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir ($t= -5.54$, $p= .00$). Analiz sonuçları Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4.4: İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ve İlişki Doyumunun Aldatma Eğilimi Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Gösteren Standart Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>İkili</i> <i>r</i>	<i>Kısmi</i> <i>R</i>
Sabit	3.57	.33	-	10.84	.00	-	-
İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler	-.03	.09	-.03	-.29	.77	.32	-.22
İlişki Doyumu	-.29	.05	-.51	-5.54	.00	-.49	-.40
R= .49	R ² =.24						
F(2,164)= 26.14	p=.00						

Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler değişkeni ve ilişki doyumu değişkeninin aldatma eğilimi değişkeni üzerindeki yordayıcı etkisini ölçmek amacıyla standart çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre ilgili değişkenlerin aldatma eğilimi değişkeni üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğunu ($F(2,164)= 26.43$, $p= .00$) ve toplam varyansın yaklaşık %24'ünü açıkladığını göstermektedir ($R^2 = .24$). Standardize edilmiş regresyon katsayılarına göre yordayıcı değişkenlerin önem sırası ilişki doyumu ($\beta= -.45$) ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($\beta= .07$) şeklindedir. Regresyon

katsayılarının anlamlılığı incelendiğinde sadece ilişki doyumu değişkenin aldatma eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir ($t = -4.86$, $p = .00$). Analiz sonuçları Tablo 4.5’te sunulmuştur.

Tablo 4.5: Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ve İlişki Doyumunun Aldatma Eğilimi Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Gösteren Standart Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>İkili</i> <i>r</i>	<i>Kısmi</i> <i>R</i>
Sabit	3.31	.33	-	9.91	.00	-	-
Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler	.09	.13	.07	.73	-.47	.37	.05
İlişki Doyumu	-.25	.05	-.45	-4.86	.00	-.35	-.33
R= .49	R ² =.24						
F(2,164)= 26.43	p=.00						

4.2.3 Aracılık Analizi

Araştırmanın “İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı etkisi vardır.”, “Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı etkisi vardır.” şeklindeki temel hipotezlerini incelemek için aracılık analizleri yapılmıştır. İlişki doyumunun aracı etkisi PROCESS v4.2 makro eklentisi ile Model 4 kullanılarak, 5000 bootstrap örnekleme üzerinde test edilmiştir (Hayes, 2022).

İlk olarak, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolünün bulunup bulunmadığını test etme amacıyla aracılık analizi yapılmıştır.

Sonuçlara göre, Model 1’de ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin, ilişki doyumu üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Buna göre, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişki doyumunun negatif yönde anlamlı bir yordayıcısıdır (a) ($B = -1.21$, $t = -11.70$, %95 GA[-1.41, -1.00], $SH = .10$, $p = .00$).

Model 2’de ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin aldatma eğilimi üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Analizin sonucuna göre, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin, aldatma eğilimi üzerindeki toplam etkisinin pozitif yönde anlamlı oluşu görülmüştür (c) (B= .32, t= 4.28, %95 GA[.17, .47], SH= .08, p=.00).

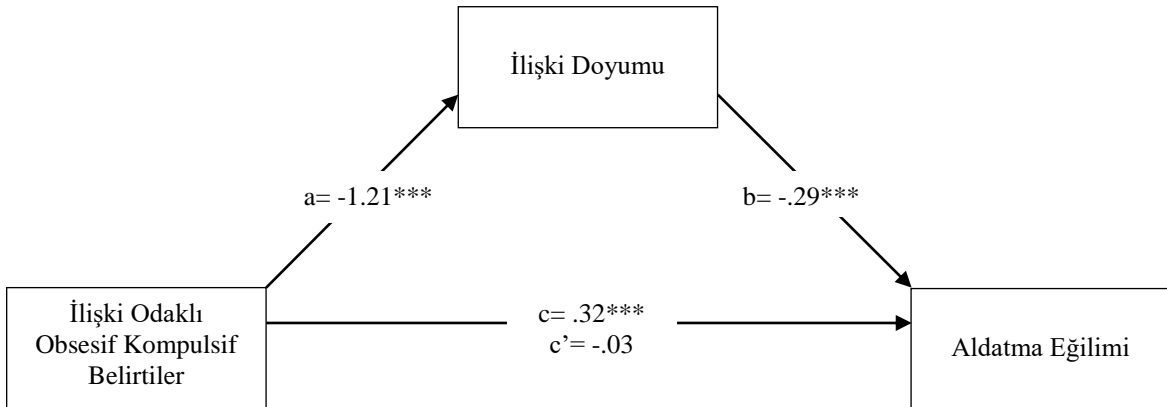
Model 3’te ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve ilişki doyumunun aldatma eğilimi üzerindeki etkisi gösterilmiştir. İlişki doyumu aldatma eğiliminin negatif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu (b) (B= -.29, t= -5.53, %95 GA[-.39, -.19], SH= .05, p=.00) ve aracı değişken olan ilişki doyumu kontrol edildikten sonra, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin artık aldatma eğiliminin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür (c’) (B= -.03, t= -.29, %95 GA[-.21, .16], SH= .09, p=.77).

Sonuçlar, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun tam aracı etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir (dolaylı etki= .35, SH= .08, %95 GA [.19, .51]). Bu doğrultuda, araştırmanın temel hipotezlerinden ilki desteklenmiştir. Tablo 4.6’da analizlerin sonuçları sunulmuştur ve ayrıca ilgili aracılık modeli Şekil 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6: İlişki Doyumunun İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli Sonuçları.

Model	Yordayıcı	R^2	F	MSH	B	SH	t	p	%95 CI	
									$LLCI$	$ULCI$
1		.45	136.85	1.30						
	İOOKB				-1.21	.10	-11.70	.00	-1.41	-1.00
	Sabit				6.16	.11	56.35	.00	-5.94	6.37
2		.10	18.35	.63						
	İOOKB				.32	.08	4.28	.00	.17	.47
	Sabit				1.79	.08	22.56	.00	1.64	1.95
3		.24	26.14	.24						
	İOOKB				-.03	.09	-.29	.77	-.21	.16
	İD				-.29	.05	-5.53	.00	-.39	-.19
	Sabit				3.57	.33	10.84	.00	2.92	4.22
Dolaylı Etki	İD								.19	.51

İOOKB: İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler; İD: İlişki Doyumu; AE: Aldatma Eğilimi

Şekil 4.1: İlişki Doyumunun İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli.

Not: Katsayılar standardize edilmemiş beta katsayılarıdır (***) $p < .001$.

Araştırmanın partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı etkisi vardır şeklindeki hipotezi incelenmiştir. İkinci olarak, partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı etkisinin incelenmesi için aracılık analizi yapılmıştır.

Model 1’de partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin, ilişki doyumu üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Buna göre, partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ilişki doyumunun negatif yönde anlamlı bir yordayıcısıdır (a) ($B = -1.64$, $t = -11.69$, %95 GA[-1.92, -1.37], SH= .14, $\beta = -.67$, $p = .00$).

Partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin aldatma eğilimi üzerindeki etkilerinin analiz edildiği Model 2’nin sonuçlarına göre, partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin, aldatma eğilimi üzerindeki toplam etkisinin pozitif yönde anlamlı oluşu bulunmuştur (c) ($B = .51$, $t = 5.07$, %95 GA[.31, .71], SH= .10, $\beta = .37$, $p = .00$).

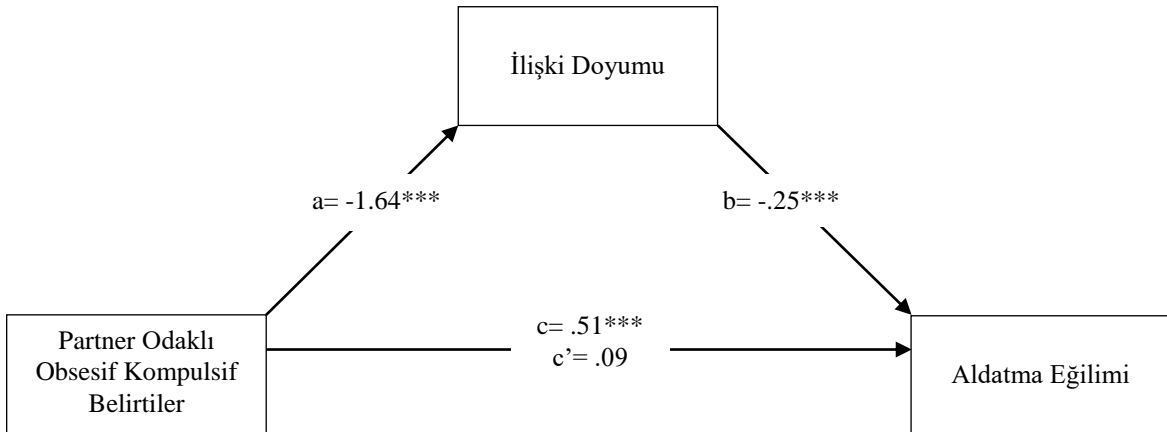
Model 3’te partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve ilişki doyumunun aldatma eğilimi üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. İlişki doyumu aldatma eğiliminin negatif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu (b) ($B = -.25$, $t = -4.86$, %95 GA[-.36, -.15], SH= .05, $\beta = -.45$, $p = .00$) ve ilişki doyumu kontrol edildikten sonra, partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler aldatma eğiliminin anlamlı bir yordayıcısı olmadığından, sonuçlar tam aracılık etkisi ile tutarlıdır (c’) ($B = .09$, $t = .73$, %95 GA[-.16, .34], SH= .13, $\beta = .07$, $p = .47$).

Sonuçlara göre, partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun tam aracı etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür (dolaylı etki= .42, SH= .10, %95 GA [.24, .62]). Araştırmanın temel hipotezlerinden ikincisinin de desteklendiği görülmüştür. Tablo 4.7’de ilgili analizlerin sonuçları sunulmuştur. Şekil 4.2’de ise aracılık modeli sunulmuştur.

Tablo 4.7: İlişki Doyumunun Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli Sonuçları.

Model	Yordayıcı	R^2	F	MSH	B	SH	t	p	%95 CI	
									$LLCI$	$ULCI$
1		.45	136.61	1.20						
	POOKB				-1.64	.14	-11.69	.00	-1.92	-1.37
	Sabit				6.25	.11	54.60	.00	6.02	6.47
2		.13	25.69	.61						
	POOKB				.51	.10	5.07	.00	.31	.71
	Sabit				1.73	.08	21.20	.00	1.57	1.89
3		.24	26.43	.54						
	POOKB				.09	.13	.73	.47	-.16	.34
	İD				-.25	.05	-4.86	.00	-.36	-.15
	Sabit				3.31	.33	9.91	.00	2.66	3.97
Dolaylı Etki	İD								.24	.62

POOKB: Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler; İD: İlişki Doyumu; AE: Aldatma Eğilimi.

Şekil 4.2: İlişki Doyumunun Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ile Aldatma Eğilimi İlişkisindeki Aracı Etki Modeli.

Not: Katsayılar standardize edilmemiş beta katsayılarıdır (***) $p < .001$.

5. TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı, evli bireylerdeki ilişki obsesif kompulsif bozukluğu ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolünü incelemektir. İlişki obsesif kompulsif bozukluğu iki ana belirti grubuna odaklanan bir görünüm sunmaktadır. Bu belirti gruplarından ilki; kişinin ilişkisinin doğruluğu, partnerine olan sevgisi, partnerinin kendisine karşı duyduğu sevgi ile ilgili yaşanan obsesyonlar ve kompulsiyonlara odaklanan ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerdir (Doron vd., 2012a). İkinci belirti grubu ise kişinin partnerinde sosyal yeterliliği, mesleki yeterliliği, ahlak düzeyi, duygusal istikrarı, zekası ve dış görünüşü alanlarında algıladığı kusurlar ile ilgili obsesyonlar ve kompulsiyonlar yaşadığı durumları kapsayan partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerdir (Doron vd., 2012b).

Literatürün ışığında ve araştırmanın amacı doğrultusunda, bu çalışmada evli bireylerde romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolünün bulunup bulunmadığı sorusu ile evli bireylerde partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolünün bulup bulunmadığı sorusuna cevap aranmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın iki hipotezi bulunmaktadır.

Araştırmanın ilk hipotezi olan “Evli bireylere ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı rolü vardır.” şeklindeki hipotezi doğrulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda ilişki doyumunun, ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide tam aracı etkisi olduğu gösterilmiştir. Bu bulgu, evli bireylerin yaşadıkları ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile ilişki doyumu arasındaki karmaşık ilişkiyi ortaya koymaktadır. Kişilerin eşlerinin kendilerine karşı duydukları sevgi, eşlerine karşı duydukları sevgi ve evliliklerinin doğruluğu ile ilgili yaşadıkları obsesyon ve kompulsiyonların, evliliklerine dair ilişki doyumlarının düzeyini azaltarak aldatma eğilimlerini arttırabileceği ve ilişki doyumunun dolaylı olarak etkilenebileceği göz önüne alındığında bu araştırma oldukça önemli bir bulguyu sunmaktadır.

Araştırmanın “Evli bireylerde partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı rolü vardır.” şeklindeki ikinci hipotezi de doğrulanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre ilişki doyumunun, partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide tam aracı rol oynadığı gösterilmiştir. Bu bulgu, bireyin partnerinde algıladığı duygusal istikrar, sosyallik, yeterlilik, ahlak düzeyi, zeka, dış görünüş ile ilgili alanlardaki eksiklikleriyle alakalı obsesyon ve kompulsiyonların şiddetinin artmasının ilişki doyumunu azaltabileceği ve böylelikle aldatma eğilimini arttırabileceğini göstermektedir.

Bahsi geçen sonuçlar literatür ile tutarlıdır. Geçmiş çalışmalara bakıldığında da ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin şiddetinin yüksek olması ilişki doyumunun düşmesine neden olabilmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Kılıç & Altınok, 2012; Doron vd., 2014a; Doron vd., 2014b; Trak & İnözü, 2017). Düşük ilişki doyumu ise aldatma eğiliminin artması ile ilişkili önemli unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır, literatüre göre aldatma eğilimi yüksek olan kişilerin ilişki doyumlarının daha düşük olduğu bilinmektedir (Glass & Wright, 1997; Shackelford & Buss, 2000; McDaniel vd., 2017; Scheeren vd., 2018). Bunlara ek olarak geçmiş çalışmalardaki bilgilere dayanarak ilişki obsesif kompulsif bozukluğunda görülen belirtilerin şiddetinin artmasının, aldatma eğiliminin artması ile ilişkili olduğu söylenebilir (Balci, 2021; Littman vd., 2023; İstek, 2023).

İlişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler romantik ilişkilerdeki güvensizlik duygularını arttırmakta, ilişki çatışmalarına yol açabilmekte ve dolayısıyla ilişki doyumunu düşürmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2014a). İlişki çatışmaları ise aldatma riskini arttıran unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Allen vd., 2005). Kişinin partnerinden veya ilişkisinde sürekli olarak şüphe duyması ilişki çatışmalarının kaynağı olabilmekte ve ilişkiyi baltalayan bir etmen olarak gözükmektedir. Aynı zamanda partnere dair olumlu algıların sürdürülmesinin güç olması da düşük ilişki doyumuna neden olmaktadır (Doron vd., 2014a). İlişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler yaşayan kişiler, ilişki ve partnerleriyle ilgili takıntılı düşüncelerinden rahatsızlık, suçluluk ve utanç duyabilmektedir ve bu düşüncelerin verdiği rahatsızlığı azaltmak için tekrarlı kontrol davranışları sergileyebilmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b). Bunlara ek olarak partnerini

aldatmış olan bireylerin suçluluk, utanç ve girici düşünceleri daha fazla yaşadıkları bilinmektedir (Hall & Fincham). İlişki obsesif kompulsif bozukluğu semptomlarını yaşayan kişiler, bu takıntıların verdiği utanç ve suçluluk duyguları ile ilişkiyle ilgili girici düşüncelerin verdiği rahatsızlığı azaltmak için gerçekleştirdikleri kompulsif davranışlardan olan kontrol davranışları, bahsi geçen güvensizlik duygularını arttırarak ilişki doyumunun düşmesine katkı sağlayarak aldatma eğiliminin artmasına neden oluyor olabilir.

Her iki belirti grubunda da ilişki doyumunu düşüren bir diğer unsur ise ilişki obsesif kompulsif bozukluğu belirtileri yaşayan kişilerin duygusal yakınlık ve bağlılık kurmakta zorlanmalarından kaynaklanıyor olabilir gibi gözükmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Doron vd., 2013; Doron vd., 2014a). Partnerin ilgi göstermemesi, duyarsız olması, ilişkinin bir hata olduğunun düşünmesi, ilişkileri için bir geleceğin olmadığını düşünmek gibi faktörler ise aldatmanın nedenlerindedir (Yeniçeri & Kökdemir, 2006). Bağlılık duygusu ise ilişkilerdeki önemli faktörlerden biri olmakla birlikte bağlılığın düşük olması aldatma eğilimini arttırmaktadır (Drigotas vd., 1999). İlişki obsesif kompulsif bozukluğu semptomlarını yaşayan kişilerin bağlılık kurmakta güçlük çekmeleri eşler arasındaki bağın zayıflamasına, ilişki doyumunun düşmesine ve sonuç olarak aldatma eğiliminin artmasına sebebiyet veriyor olabilir.

İlişki obsesif kompulsif bozukluğunda görülen obsesyonlar, kişinin romantik ilişki deneyimi ile tutarsızdır (Doron vd., 2014a). İlişkiye dair gerçekçi olmayan inançlar ve bilişsel çarpıtmaların ilişki doyumunu düşürdüğü bilinmektedir (Sullivan & Schwebel, 1995; Stackert & Bursik, 2003; Sarı & Korkut Owen, 2016). Belirsizliğe tahammülsüzlük, mükemmeliyetçilik, felaketleştirme gibi bilişsel çarpıtmalar ilişki odaklı obsesif kompulsif bozuklukta da görülebilmektedir (Doron vd., 2012a; Doron vd., 2012b; Melli vd., 2018). Bunun yansısı partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler yaşayan kişinin, partnerinde algıladığı ahlak düzeyi, duygusal istikrarlılığı, sosyalliği, zeka seviyesi, dış görünüşü, yeterliliği ile ilgili alanlardaki eksikliklere odaklanması ilişki doyumunu düşürmesine ek olarak ilişki istikrarına zarar vermektedir (Doron vd., 2012b). Bu takıntıları yaşayan kişilerde mükemmeliyetçilik ve felaketleştirme gibi bilişsel çarpıtmalarla birlikte algılanan kusurlar ve bu kusurların yol açacağı sonuçlar kişiler tarafından olduğundan daha büyük ve ciddi olarak algılanabilmektedir. Bahsi geçen alanlardaki takıntılar kişiye rahatsızlık vermekle birlikte algılanan bu kusurların tekrarlı bir biçimde kontrol edilmesine yol açarak

takıntılı düşüncelerle zihnin meşgul olma sıklığını artırmakta, belirtilerin şiddetini kuvvetlendirmektedir. Partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin şiddetti arttığında ise kişiler partnerlerinde gördükleri kusurların diğer kişiler tarafından da görüleceği izlenimine kapılabilmekte ve başkalarının bu kusurları görebileceği durumlardan kaçınabilmektedir (Doron vd., 2012b). Literatüre göre partnerlerin boş zaman aktivitelerine katılmaları ilişki doyumunu olumlu yönde etkilemektedir. Kişinin partnerinde algıladığı kusurların başkaları tarafından da algılanma olasılığına karşı diğer insanların da bulunabileceği boş zaman aktivitelerine katılmamak ilişki doyumunun düşmesine katkı sağlayarak aldatma eğiliminin artmasını sağlıyor olabilir.

İlişki obsesif kompulsif bozukluğu, yalnızca belirtilerden mustarip kişinin kendisini değil aynı zamanda yaşadığı romantik ilişkinin kendisini de etkilemektedir (Doron vd., 2012a). Bu çalışmanın sonuçlarına göre ilişki doyumunun ve aldatma eğiliminin de ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun belirtilerinden etkilenen unsurlar olduğu söylenebilir.

Bu çalışma evli bireylerdeki ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun iki belirti grubu ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun aracı rolünü inceleyerek, ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun ve ilişkilerin karmaşık dinamiklerinin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Çalışmamızın bulguları, ilişki doyumunun tam aracı rolü göstermesi, aldatma eğilimi ile hem ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler hem de partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Evli çiftler arasında ilişki doyumunun, ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun ve dolayısıyla aldatma eğiliminin üzerindeki etkisini vurgulamaktadır.

Çalışmanın bulgularına göre, ilişki doyumunun tam aracılık rolünü üstleniyor olması ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun iki semptom grubunun da direkt olarak aldatma eğilimini etkilemediği, bu etkinin ilişki doyumunu aracılığı ile gerçekleştiği söylenebilir. Sonuçlara göre, evli bireylerin ilişki obsesif kompulsif bozukluğu ile ilgili yaşadıkları belirtiler arttıkça ilişki doyumlarının düştüğünü, bunun ise kişilerin aldatma eğilimlerini arttırabileceğini söyleyebiliriz. Görüldüğü üzere araştırmanın her iki hipotezi de doğrulanmıştır ve bulguların bilimsel olarak anlamlı oldukları gösterilmiştir.

6. SONUÇ

Sonuçta ilk olarak, evli bireylerde ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun tam aracı rolünün bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. İkinci olarak ise yine evli bireylerde partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide ilişki doyumunun tam aracı rol oynadığı görülmüştür.

Bu çalışmanın bulguları ilişki doyumunun, ilişki obsesif kompulsif bozukluğu ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide oldukça önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, evlilik yaşantısındaki karmış ilişki dinamiklerini daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur. İlişki obsesif kompulsif bozukluğu 2012 yılında Doron ve arkadaşlarının çalışmalarıyla araştırılmaya başlanan bir konudur. Bu çalışma, alanda nispeten yeni araştırılmaya başlanmış olan ilişki obsesif kompulsif bozukluğu kavramının ve dolayısıyla ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin karmaşık doğasının daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Literatür incelendiğinde daha önceden ilişki obsesif kompulsif bozukluğu, aldatma eğilimi ve ilişki doyumunu ele alan çalışmalara rastlamak mümkün olsa da evli bireylerde ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirti grupları için ayrı ayrı modeller kurularak aldatma eğilimi ile ilişkilerini ve bu ilişkide ilişki doyumunu inceleyen araştırmanın bulunmaması, bu çalışmanın önemli farklılıklarındandır.

İlişki doyumunun, ilişki obsesif kompulsif bozukluğu ile aldatma eğiliminin ilişkisindeki aracı etkisi, ilişkilerdeki güven, bağlılık ve memnuniyet gibi önemli faktörlerin altını çiziyor gibi görünmektedir. Bu çalışmanın bulguları, evli kişilerde ilişki obsesif kompulsif bozukluğu semptomlarının şiddetinin artması bu kişilerin ilişki doyumu düzeyleri düşük olduğunda, aldatma eğilimini arttırabilecek bir unsur olabileceğine işaret etmektedir. Tatmin edici bir ilişkinin çiftler arasındaki güven duygularını arttırabileceği, ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin şiddetini azaltabileceği ve böylelikle aldatma eğilimini azaltabileceği öne sürülmektedir.

Bu çalışmanın bulguları, çift terapisi alanındaki klinik uygulamalarda önemli bir rol oynayabilir. İlişki doyumunun arttırılması ve ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun

semptomlarının şiddetinin azaltılması çiftlerin ilişkilerini güçlendirmelerine ve daha sağlıklı ilişki dinamikleri oluşturmalarına katkı sağlayabilir.

Sonuç olarak bu çalışma, evli bireylerde ilişki obsesif kompulsif bozukluğunun belirti grupları olan ilişki ve partner odaklı belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkide, ilişki doyumunun önemini vurgulamaktadır.

6.1 SINIRLILIKLAR VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır, çalışmanın sonuçları incelenirken bu sınırlılıklar dikkate alınmalıdır. Bu çalışmanın kesitsel bir çalışma olmasından dolayı bulgularla ilgili neden sonuç ilişkilerine dair çıkarım yapılamamaktadır. Gelecekteki araştırmacılar, boylamsal çalışmalara yönelerek ilgili değişkenlerin zaman içindeki değişimini değerlendirebilir.

Çalışmada kullanılan ölçekler aldatma eğilimi, ilişki doyumu, ilişki obsesif kompulsif bozukluğu gibi, katılımcılar ile ilgili hassas bilgileri içerebilecek maddelere sahiptir. Ölçekler Google Forms aracılığı ile çevrimiçi platformdan doldurulduğu için katılımcıların ölçekleri doldurdukları esnada yanlarında eşleri veya herhangi bir başkasının bulunması olasılık dahilindedir. Bu durum ise katılımcıların gizlilik ve güvenlik ile ilgili endişelerini arttırmış olabilir, bu sebeple katılımcılar ölçek maddelerini farklı yanıtlamış olabilir. Bir diğer unsur ise çalışmaya katılım daveti yollanan kişiler kendileri ile ilgili hassas bilgilerini paylaşmaya karşı çekimser kalarak çalışmaya katılmamış olabilirler.

Katılımcılar formları internet aracılığıyla doldurduğundan, internet veya katılım sağlanan cihaz ile ilgili teknik problemler veri toplama sürecini etkilemiş olabilir. Bu konudaki bir diğer sınırlılık ise katılımcıların veri toplama sürecine çevrimiçi yollarla dahil olmasıdır, internet erişimi olmayan, katılım sağlanan platforma veya teknolojik cihazlara aşina olmayan kişilerin araştırmaya dahil olamaması sonuçların genellenebilirliğini zorlaştırmaktadır. Bahsedilen olasılıkları azaltmaya yönelik araştırmalar tasarlanıp, örneklem sayısı genişletilerek bu araştırma tekrar edilebilir. Bunlara ek olarak araştırmada ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin alt boyutları ayrıca incelenmemiştir. Gelecekteki araştırmalarda alt boyutlar ayrıca incelenebilir.

Çalışmanın katılımcıları klinik olmayan bir örneklemden oluşmaktadır. Gelecekteki araştırmalar klinik örneklem gruplarında çalışılarak genişletilebilir. Aynı zamanda gelecekteki çalışmalarda kişilik özellikleri, çocuk sayısı, ilişki süresi gibi değişkenler ve demografik değişkenler modele dahil edilerek değişkenler arasındaki karmaşık yapıya ışık tutulabilir.

Örneklem ile ilgili ikinci olarak, mevcut çalışmanın örneklemini yalnızca evli ve eşi hayatta olan bireylerden oluşmaktadır. Çalışmamız, evli, boşanmış, eşi vefat etmiş gruplarla veya kişilerin evlilik sayılarına göre tekrar edilerek sonuçlar incelenebilir. Gelecekteki araştırmalarda, evli çiftlerin her ikisinin de dahil edildiği çalışmalar gerçekleştirilerek bahsi geçen değişkenler arasındaki ilişkiler ve bu ilişkinin eşlerin birbirleri üzerindeki etkilerinin aydınlatılmasına katkıda bulunulabilir.

Son olarak, bu çalışmaya ve mevcut literatüre bakıldığında araştırmaların heteroseksüel bireyler ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Araştırmalara yalnızca heteroseksüel bireylerin katılması çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini sınırlıyor olabilir. Gelecekteki çalışmalar, LGBTQ+ bireyler ile gerçekleştirilerek tekrar edilebilir.

REFERANSLAR

- Abak, E., & Güzel, H. Ş. (2021). Ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla ilişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 24(3), 368-382. <https://doi.org/10.5505/kpd.2021.14632>
- Abbey, R. D., Clopton, J. R., & Humphreys, J. D. (2007). Obsessive–compulsive disorder and romantic functioning. *Journal of Clinical Psychology*, 63(12), 1181-1192. <https://doi.org/10.1002/jclp.20423>
- Akkaya, G., & Yılmaz, T. (2021). Romantik ilişkide görülen obsesif kompulsif belirtiler ve risk faktörleri. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 8(3), 376-395. <https://doi.org/10.31682/ayna.882836>
- Allen, E. S., Atkins, D. C., Baucom, D. H., Snyder, D. K., Gordon, K. C., & Glass, S. P. (2005). Intrapersonal, interpersonal, and contextual factors in engaging in and responding to extramarital involvement. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 12(2), 101-130. <https://doi.org/10.1093/clipsy.bpi014>
- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>
- Atkins, D. C., Baucom, D. H., & Jacobson, N. S. (2001). Understanding infidelity: correlates in a national random sample. *Journal of Family Psychology*, 15(4), 735-749. <https://doi.org/10.1037//0893-3200.15.4.735>
- Balcı, E. S. (2021). *The predictive role of insecure attachment styles on relationship centered and partner focused obsessive compulsive symptoms: The mediator role of relationship satisfaction and intention of infidelity*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi.
- Barnes, S., Brown, K. W., Krusemark, E., Campbell, W. K., & Rogge, R. D. (2007). The role of mindfulness in romantic relationship satisfaction and responses to relationship stress. *Journal of marital and family therapy*, 33(4), 482–500. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2007.00033.x>

- Baş, E. P. (2019). *Association of relationship obsessive-compulsive symptoms with depression, anxiety and stress: Marriage and child related factors as moderators*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Beştav, F.G. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bilge, Y., Yılmaz, M., Hüröğlü, G., & Akan Tikici, Z. (2022). The effects of adverse childhood experiences and early maladaptive schemas on relationship obsessive–compulsive disorder. *Trends in Psychology*. 1-19. <https://doi.org/10.1007/s43076-022-00245-9>
- Blow, A. J., & Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships I: A methodological review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 183-216. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2005.tb01555>
- Bradbury, T. N., & Fincham, F. D. (1988). Individual difference variables in close relationships: A contextual model of marriage as an integrative framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(4), 713–721. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.4.713>
- Braithwaite, S., & Holt-Lunstad, J. (2017). Romantic relationships and mental health. *Current Opinion in Psychology*, 13, 120-125. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.04.001>
- Buss, D. M. (1994). *The evolution of desire: Strategies of human mating*. Basic Books.
- Byers, E. S. (2005). Relationship satisfaction and sexual satisfaction: a longitudinal study of individuals in long-term relationships. *Journal of Sex Research*, 42(2), 113–118. <https://doi.org/10.1080/00224490509552264>
- Cebeci, B. (2019). *Evlilik doyumunun eş desteği ve ilişki içerikli obsesif-kompulsif semptomlar ile ilişkileri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.

- Chan, M. E. (2009). "Why did you hurt me?" Victim's interpersonal betrayal attribution and trust implications. *Review of General Psychology*, 13(3), 262-274. <https://doi.org/10.1037/a0017138>
- Cramer, D. (2002). Linking conflict management behaviours and relational satisfaction: The intervening role of conflict outcome satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 19(3), 425-432. <https://doi.org/10.1177/0265407502193007>
- Cramer, D. (2006). How a supportive partner may increase relationship satisfaction. *British Journal of Guidance & Counselling*, 34(1), 117-131. <https://doi.org/10.1080/03069880500483141>
- Curun, F. (2001). *The effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Çağ, P. (2011). *Evli bireyler ve eş desteği ve evlilik*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Davis, M. H., & Oathout, H. A. (1987). Maintenance of satisfaction in romantic relationships: Empathy and relational competence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(2), 397-410. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.53.2.397>
- Doğaner, B. (2014). *Romantik ilişkileri olan üniversite öğrencilerinin narsistik kişilik eğilimi düzeylerine göre; ilişki bağlanımı, ilişki doyumu ve benlik saygılarının incelenmesi: İstanbul ili örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi.
- Doron, G., & Szepeswol, O. (2015). Partner-focused obsessions and self-esteem: An experimental investigation. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 49, 173-179. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2015.05.007>
- Doron, G., Derby, D. S., & Szepeswol, O. (2014a). Relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): A conceptual framework. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 3(2), 169-180. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2013.12.005>

- Doron, G., Derby, D. S., Szepsenwol, O., & Talmor, D. (2012a). Tainted love: Exploring relationship-centered obsessive compulsive symptoms in two non-clinical cohorts. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, *1*(1), 16-24. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2011.11.002>
- Doron, G., Derby, D. S., Szepsenwol, O., & Talmor, D. (2012b). Flaws and all: Exploring partner-focused obsessive-compulsive symptoms. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, *1*(4), 234-243. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2012.05.004>
- Doron, G., Derby, D., & Szepsenwol, O. (2017). "I can't stop thinking about my child's flaws": An investigation of parental preoccupation with their children's perceived flaws. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, *14*, 106-111. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2017.06.007>
- Doron, G., Derby, D., Szepsenwol, O., Nahaloni, E., & Moulding, R. (2016). Relationship obsessive-compulsive disorder: Interference, symptoms, and maladaptive beliefs. *Frontiers in Psychiatry*, *7*(58), 1-9. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2016.00058>
- Doron, G., Mizrahi, M., Szepsenwol, O., & Derby, D. (2014b). Right or flawed: Relationship obsessions and sexual satisfaction. *The Journal of Sexual Medicine*, *11*(9), 2218-2224. <https://doi.org/10.1111/jsm.12616>
- Doron, G., Szepsenwol, O., Karp, E., & Gal, N. (2013). Obsessing about intimate-relationships: Testing the double relationship-vulnerability hypothesis. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *44*(4), 433-440. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2013.05.003>
- Drigotas, S. M., & Barta, W. (2001). The cheating heart: Scientific explorations of infidelity. *Current Directions in Psychological Science*, *10*(5), 177-180. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.00143>
- Drigotas, S. M., Safstrom, C. A., & Gentilia, T. (1999). An investment model prediction of dating infidelity. *Journal of Personality and Social Psychology*, *77*(3), 509-524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.3.509>

- Elangovan, A. R., & Shapiro, D. L. (1998). Betrayal of trust in organizations. *The Academy of Management Review*, 23(3), 547. <https://doi.org/10.2307/259294>
- Feeney, J. A. (1994). Attachment style, communication patterns, and satisfaction across the life cycle of marriage. *Personal Relationships*, 1(4), 333-348. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1994.tb00069.x>
- Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (1999). Conflict in marriage: Implications for working with couples. *Annual Review of Psychology*, 50(1), 47-77. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.50.1.47>
- Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (2006). Relationship satisfaction. In A. L. Vangelisti & D. Perlman (Eds.), *The Cambridge Handbook of Personal Relationships* (pp. 579 – 594). Cambridge University Press. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1017/CBO9780511606632.032>
- Fincham, F. D., Rogge, R., & Beach, S. R. H. (2018). Relationship Satisfaction. In A. L. Vangelisti & D. Perlman (Ed.), *The Cambridge Handbook of Personal Relationships* (2. bs, ss. 422-436). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316417867.033>
- Gilbert, P., & Allan, S. (1998). The role of defeat and entrapment (arrested flight) in depression: An exploration of an evolutionary view. *Psychological medicine*, 28(3), 585-598.
- Glass, S. P., & Wright, T. L. (1977). The relationship of extramarital sex, length of marriage, and sex differences on marital satisfaction and romanticism: Athanasiou's data reanalyzed. *Journal of Marriage and Family*, 39(4), 691–703. <https://doi.org/10.2307/350475>
- Glass, S. P., & Wright, T. L. (1985). Sex differences in type of extramarital involvement and marital dissatisfaction. *Sex Roles: A Journal of Research*, 12(9-10), 1101–1120. <https://doi.org/10.1007/BF00288108>

- Hall, J. H., & Fincham, F. D. (2009). Psychological Distress: Precursor or Consequence of Dating Infidelity? *Personality and Social Psychology Bulletin*, 35(2), 143-159. <https://doi.org/10.1177/0146167208327189>
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship belief in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 33(4), 313-328. <https://doi.org/10.2224/sbp.2005.33.4.313>
- Hawkins, J. L. (1968). Associations between Companionship, Hostility, and Marital Satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 30(4), 647-650. <https://doi.org/10.2307/349510>
- Hendrick, S. S. (1988). A Generic Measure of Relationship Satisfaction. *Journal of Marriage and Family*, 50(1), 93- 98. <https://doi.org/10.2307/352430>
- Hayes, A. F. (2022). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis: A Regression-Based Approach* (Vol. 3). The Guilford Press.
- İstek, B. (2023). *Romantik ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile aldatma eğilimi arasındaki ilişki: cinsel doyumun aracı rolü*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1997). Neuroticism, marital interaction, and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1075–1092. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.5.1075>
- Kılıç, N., & Altınok, A. (2021). Obsession and relationship through the lens of jealousy and satisfaction rumination. *Personality and Individual Differences*, 179, Article 110959. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.110959>
- Kiecolt-Glaser, J. K., & Newton, T. L. (2001). Marriage and health: His and hers. *Psychological Bulletin*, 127(4), 472–503. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.127.4.472>

- Kirkpatrick, L. A., & Davis, K. E. (1994). Attachment style, gender, and relationship stability: A longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(3), 502–512. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.66.3.502>
- Knopp, K., Scott, S., Ritchie, L., Rhoades, G. K., Markman, H. J., & Stanley, S. M. (2017). Once a cheater, always a cheater? Serial infidelity across subsequent relationships. *Archives of Sexual Behavior*, 46(8), 2301-2311. <https://doi.org/10.1007/s10508-017-1018-1>
- Kuru, E. K. (2018). *Üniversite öğrencilerinde ilişki doyumu ve romantik obsesyon ilişkisinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Littman, R., Leibovits, G., Halfon, C. N., Schonbach, M., & Doron, G. (2023). Interpersonal transmission of ROCD symptoms and susceptibility to infidelity in romantic relationships. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 37, 100802. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2023.100802>
- Maddox Shaw, A. M., Rhoades, G. K., Allen, E. S., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2013). Predictors of extradyadic sexual involvement in unmarried opposite-sex relationships. *Journal of Sex Research*, 50(6), 598–610. <https://doi.org/10.1080/00224499.2012.666816>
- Mark, K. P., Janssen, E., & Milhausen, R. R. (2011). Infidelity in heterosexual couples: Demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex. *Archives of Sexual Behavior*, 40(5), 971-982. <https://doi.org/10.1007/s10508-011-9771-z>
- Mastekaasa, A. (1992). Marriage and psychological well-being: Some evidence on selection into marriage. *Journal of Marriage and the Family*, 54(4), 901. <https://doi.org/10.2307/353171>
- McDaniel, B. T., Drouin, M., & Cravens, J. D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity-related behaviors on social media sites and marital satisfaction.

Computers in Human Behavior, 66, 88–95.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.09.031>

Melli, G., Bulli, F., Doron, G., & Carraresi, C. (2018). Maladaptive beliefs in relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): Replication and extension in a clinical sample. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 18, 47-53.
<https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2018.06.005>

Metts, S., & Cupach, W. R. (1990). The influence of relationship beliefs and problem-solving responses on satisfaction in romantic relationships. *Human Communication Research*, 17(1), 170–185. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1990.tb00230.x>

Mısırlı, M., & Karaday Kaynak, G. (2023). Relationship obsessive compulsive disorder: A systematic review. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 15(4), 549-561.
<https://doi.org/10.18863/pgy.1204303>

Möller, A. T., & Van Zyl, P. D. (1991). Relationship beliefs, interpersonal perception, and marital adjustment. *Journal of Clinical Psychology*, 47(1), 28–33.
[https://doi.org/10.1002/1097-4679\(199101\)47:1<28::AID-JCLP2270470105>3.0.CO;2-K](https://doi.org/10.1002/1097-4679(199101)47:1<28::AID-JCLP2270470105>3.0.CO;2-K)

Newth, S., & Rachman, S. (2001). The concealment of obsessions. *Behaviour Research and Therapy*, 39(4), 457-464. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(00\)00006-1](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(00)00006-1)

Olderbak, S., & Figueredo, A. J. (2009). Predicting romantic relationship satisfaction from life history strategy. *Personality and Individual Differences*, 46(5-6), 604–610.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.12.019>

Özel, E. P., & Karaköse, S. (2023). Bağlanma stilleri ile ilişki merkezli ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide evlilik uyumunun aracı rolü. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 7(1), 11-25. <https://doi.org/10.57127/kpd.26024438m000077X>

Öztürk, A. (2015). *Bireylerin sosyal medya kullanım davranışları ile ilişki doyumu düzeyi arasındaki bağlantıların değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

- Pasch, L. A., & Bradbury, T. N. (1998). Social support, conflict, and the development of marital dysfunction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66(2), 219–230. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.66.2.219>
- Polat, D. (2006). *Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Previti, D., & Amato, P. R. (2004). Is infidelity a cause or a consequence of poor marital quality? *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 217-230. <https://doi.org/10.1177/0265407504041384>
- Rachman S. (1997). A cognitive theory of obsessions. *Behaviour Research and Therapy*, 35(9), 793–802. [https://doi.org/10.1016/s0005-7967\(97\)00040-5](https://doi.org/10.1016/s0005-7967(97)00040-5)
- Robles, T. F., Slatcher, R. B., Trombello, J. M., & McGinn, M. M. (2014). Marital quality and health: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 140(1), 140-187. <https://doi.org/10.1037/a0031859>
- Rusbult, C. E. (1983). A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(1), 101-117. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.45.1.101>
- Saraç, A., Hamamcı, Z., & Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu yordaması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 69-81.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkiler ile ilgili akılcı olmayan, bağlanma boyutları ve ilişki doyumunu arasındaki ilişkiler* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Sarı, T., & Korkut Owen, F. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumunu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 204-216. <https://doi.org/10.21764/efd.14680>

- Scheeren, P., Apellániz, I. D. A. M. D., & Wagner, A. (2018). Marital infidelity: The experience of men and women. *Trends in Psychology*, 26, 355-369. <https://doi.org/10.9788/TP2018.1-14Pt>
- Shackelford, T. K. (1998). Divorce as a consequence of spousal infidelity. In V. C. de Munck, *Romantic love and sexual behavior: Perspectives from the social sciences* (pp. 135–153). Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group.
- Shackelford, T. K., & Buss, D. M. (1997). Cues to infidelity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(10), 1034-1045. <https://doi.org/10.1177/01461672972310004>
- Shackelford, T. K., & Buss, D. M. (2000). *Marital satisfaction and spousal cost-infliction. personality and individual differences*, 28(5), 917–928. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(99\)00150-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(99)00150-6)
- Shackelford, T. K., Besser, A., & Goetz, A. T. (2008). Personality, marital satisfaction, and probability of marital infidelity. *Individual Differences Research*, 6(1), 13-25.
- Soner, G., & Düşünceli, B. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 186-202. <https://doi.org/10.33400/kuje.912255>
- Soulsby, L. K., & Bennett, K. M. (2015). Marriage and Psychological Wellbeing: The Role of Social Support. *Psychology*, 6(11), 1349-1359. <https://doi.org/10.4236/psych.2015.611132>
- Stackert, R. A., & Bursik, K. (2003). Why am I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34(8), 1419–1429. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00124-1](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00124-1)
- Sullivan, B. F., & Schwebel, A. I. (1995). Relationship beliefs and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298–305. <https://doi.org/10.1177/1066480795034003>

- Szepešwol, O., Shahar, B., & Doron, G. (2016). Letting it linger: Exploring the longitudinal effects of relationship-related obsessive-compulsive phenomena. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 11, 101-104. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2016.10.001>
- Şensoy, G., Asıcı, E., & İkiz, F. E. (2019). İlişki doyumunun mükemmeliyetçilik ve güven aracılığıyla yordanması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46(46), 230-249. <https://doi.org/10.9779/pauefd.454315>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Toplu-Demirtaş, E., & Fincham, F. D. (2018). Dating infidelity in Turkish couples: The role of attitudes and intentions. *The Journal of Sex Research*, 55(2), 252-262. <https://doi.org/10.1080/00224499.2017.1365110>
- Toroslu, B., & Çırakoğlu, O. C. (2022). Do perfectionism and intolerance of uncertainty mediate the relationship between early maladaptive schemas and relationship and partner related obsessive-compulsive symptoms? *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03050-w>
- Trak, E., & Inozu, M. (2019). Developmental and self-related vulnerability factors in relationship-centered obsessive compulsive disorder symptoms: A moderated mediation model. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 21, 121–128. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2019.03.004>
- Trak, E., & İnözü, M. (2017). Yeni bir obsesif-kompulsif semptom içeriği: Romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları ölçeği ile partnere ilişkin obsesif-kompulsif belirti ölçeği'nin Türkçe formlarının psikometrik özellikleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 20(3), 171-185. <https://doi.org/10.5505/kpd.2017.93063>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). *Türkiye Aile Yapısı Araştırması*, 2022, (Sayı:45813). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813>

Yeniçeri, Z., & Kökdemir, D. (2006). University students' perceptions of, and explanations for, infidelity: The development of the infidelity questionnaire (INFQ). *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 34(6), 639-650. <https://doi.org/10.2224/sbp.2006.34.6.639>

Yılmaz, M. (2015). *Psychometric properties of the Turkish versions of the relationship-related obsessive compulsive inventory and partner-focused obsessive compulsive symptoms inventory* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Doğu Üniversitesi.

Yılmazçoban, M. (2011). Evlilikte çiftleri etkileyen unsurlar ve arkadaşlık ilkeleri. *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 178-195.

EK A

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Değerli Katılımcı,

Bu araştırma Altınbaş Üniversitesi, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Hatice Başak Atabey tarafından Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Güner Algan danışmanlığında yürütülmektedir.

Bu çalışmada bireylerin ilişkilerinde yaşadıkları istenmeden gelen, yineleyici düşünce, duygu ve dürtüler ile ilişkideki davranış eğilimleri arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkiye aracılık eden faktörleri incelemek amaçlanmaktadır.

Anketi tamamlamanız yaklaşık 15 dakika sürecektir. Kişisel bilgileriniz ve yanıtlarınız tamamen gizli tutulacak, toplanan veriler yalnızca araştırmacı tarafından bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, elde edilen bilgiler üçüncü şahıslarla paylaşılmayacaktır.

Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmanın herhangi bir noktasında rahatsızlık hissetmeniz durumunda araştırmadan çekilme hakkına sahiptir.

Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz ve içtenlikle cevaplamanızdır. Soruların tek bir doğru veya yanlış cevabı yoktur bu nedenle fikirlerinizi ve değerlendirmenizi dürüst ve samimi olarak belirtmeniz önemlidir.

Lütfen her bölüme başlamadan önce yönergeyi dikkatlice okuyunuz ve ankette yer alan tüm soruları yanıtladığınızdan emin olunuz.

Araştırmaya yönelik herhangi bir sorunuz olduğu takdirde pskbasakatabey@gmail.com e-posta adresi aracılığıyla iletişime geçebilirsiniz.

“Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman bırakabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin kimlik/ kişisel bilgilerim saklı kalmak koşulu ile bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılmasını onaylıyorum.”

EK B

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Sizi yardım almaya yönlendiren veya profesyonel yardım aldığınız herhangi bir psikiyatrik tanınız var mı?

( ) Evet (Cevabınız “Evet” ise lütfen tanıyı belirtiniz: _____)

( ) Hayır

2. Şu anda kullanmakta olduğunuz psikiyatrik bir ilaç var mı?

( ) Evet (Cevabınız “Evet” ise lütfen tanıyı belirtiniz: _____)

( ) Hayır

3. Cinsiyetiniz: _____

4. Yaşınız: _____

5. Eğitim Durumunuz: _____

6. Çalışıyor musunuz?

( ) Evet

( ) Hayır

7. Mesleğiniz: _____

8. Kendinizi hangi sosyoekonomik düzeyde olarak değerlendiriyorsunuz?

( ) Alt Sosyoekonomik Düzey

( ) Orta Altı Sosyoekonomik Düzey

( ) Orta Sosyoekonomik Düzey

( ) Orta Üstü Sosyoekonomik Düzey

( ) Üst Sosyoekonomik Düzey

9. Medeni Durumunuz: _____

10. Evliliğiniz ne kadar süredir devam etmekte? (Örneğin: 1 yıl 5 ay) Yıl _____
Ay _____

11. Mevcut evliliğiniz sizin kaçınıcı evliliğiniz: _____

12. Evliliğiniz eşinizin kaçınıcı evliliği: _____

13. Eşinizle nasıl tanıştınız?

İnternet

İş yeri/okul

Görücü usulü (isteyerek)

Görücü usulü (istemeyerek)

Arkadaşlar aracılığıyla

Diğer _____

14. Eşinizle kaç yaşında evlendiniz?: _____

15. Eşiniz sizinle evlendiğinde kaç yaşındaydı?: _____

16. Evlenmeden önce eşinizle flört süreniz: _____

17. Çocuğunuz var mı?

Var Yok

EK C

ROMANTİK İLİŞKİ OBSESYON VE KOMPULSİYONLARI ÖLÇEĞİ (RİOKÖ)

Aşağıda insanların yakın ilişkilerinde yaşayabilecekleri deneyimlere ilişkin ifadeler yer almaktadır. **Sizin** yakın ilişkilerinizde neler yaşadığınızı değerlendirmek istiyoruz. Lütfen aşağıdaki ifadelerin yakın ilişkilerinizde deneyimmediğiniz düşünce ve davranışları ne ölçüde yansıttığını belirtiniz.

“Partner” ifadesiyle romantik ilişki içinde olduğunuz kişi (eş, sevgili, nişanlı, sözlü vb.) kastedilmektedir.

Rakamlar aşağıda görülen sözlü ifadelere denk gelmektedir:

Bana hiç uygun değil.	Bana biraz uygun.	Bana orta düzeyde uygun.	Bana oldukça uygun.	Bana çok uygun.
0	1	2	3	4

1.	Partnerimi gerçekten sevmediğim fikrimi aklımdan çıkaramam.	0	1	2	3	4
2.	Partnerimle ilgili şüphelerimi aklımdan kolaylıkla çıkarabilirim.	0	1	2	3	4
3.	İlişkimden sürekli şüphe duyarım.	0	1	2	3	4
4.	Partnerimin bana olan sevgisiyle ilgili şüphelerimi aklımdan çıkarmakta zorlanırım.	0	1	2	3	4
5.	İlişkimin doğru olup olmadığını tekrar tekrar kontrol ederim.	0	1	2	3	4
6.	Sürekli, partnerimin beni gerçekten sevdiğine dair kanıt ararım.	0	1	2	3	4
7.	Partnerimi neden sevdiğimi kendime tekrar tekrar hatırlatmam gerektiğini hissedirim.	0	1	2	3	4

EK D

PARTNERE İLİŞKİN OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİ ÖLÇEĞİ (PİOKBÖ)

Aşağıda insanların romantik ilişkilerinde yaşayabilecekleri deneyimlere ilişkin ifadeler yer almaktadır. Sizin yakın ilişkilerinizde neler yaşadığınızı değerlendirmek istiyoruz. Lütfen aşağıdaki ifadelerin yakın ilişkilerinizde deneyimlediğiniz düşünce ve davranışları ne ölçüde yansıttığını belirtiniz.

“Partner” ifadesiyle romantik ilişki içinde olduğunuz kişi (eş, sevgili, nişanlı, sözlü vb.) kastedilmektedir.

Rakamlar aşağıda görülen sözlü ifadelere denk gelmektedir:

Bana hiç uygun değil.	Bana biraz uygun.	Bana orta düzeyde uygun.	Bana oldukça uygun.	Bana çok uygun.
0	1	2	3	4

1.	Partnerimin sahip olduğu ahlak düzeyinden memnunum.	0	1	2	3	4
2.	Partnerimin sosyal becerilerini tekrar tekrar gözden geçiririm.	0	1	2	3	4
3.	Partnerimin yeterince akıllı ve derinlik sahibi biri olup olmadığını sürekli sorgularım.	0	1	2	3	4
4.	Partnerimin dış görünüşünden memnunum.	0	1	2	3	4
5.	Partnerimin sosyal becerileri ile ilgili düşünceler beni rahatsız eder.	0	1	2	3	4
6.	Partnerimin ahlaki düzeyine ilişkin şüpheler beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4

20.	Partnerimin ahlak düzeyini sürekli incelerim.	0	1	2	3	4
-----	---	---	---	---	---	---

EK E

ALDATMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ (AEÖ)

Bu ölçekte, evliliğiniz ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi değerlendirmeniz istenmektedir. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı cevap için ayrılan yere (X) koyarak işaretleyiniz.		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1.	Eşimle iletişim çatışması yaşadığım dönemlerde, beni anlayacak bir partner isterim.					
2.	Eşimle düzenli aralıklarla cinsel ilişkiye giremediğimde (iş seyahatleri vs.), bu dönemlerde başkasıyla birlikte olmayı deneyebilirim.					
3.	Zaman zaman, beni daha mutlu edebilecek bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.					
4.	Eşimden aldığım cinsel doyum düşük olsa da, başkasıyla birlikte olmayı düşünmem.					
5.	Evliliğimi artık kurtaramayacağımı hissettiğimde (her şeye rağmen devam edecek ya da boşanmayla sonuçlanacak), hayatımda başka birinin olması için açık kapı bırakırım.					
6.	Eşim kendine ayrı bir sosyal çevre edinip onlarla yoğun bir ilişki içine girdiğinde; ben de ortak ilgilerimizi, hobilerimizi paylaşacağım bir partnerle vakit geçirmeyi deneyebilirim.					
7.	Eşimden daha güzel/ yakışıklı, çekici bir partnerle birlikte olmayı da düşünürüm.					
8.	Giderek eşime olan sadakatim azalıyor.					

EK F

İLİŞKİ DOYUMU ÖLÇEĞİ (İDÖ)

Aşağıda romantik ilişkilerden sağlanan doyuma ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılardaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak belirtiniz.

	Hiç karşılamiyor						Çok iyi karşılıyor
1. Eşiniz ihtiyaçlarınızı ne kadar iyi karşılıyor?	1	2	3	4	5	6	7
	Hiç memnun değilim						Çok memnunum
2. Genel olarak ilişkinizden ne kadar memnunsunuz?	1	2	3	4	5	6	7
	Çok daha kötü						Çok daha iyi
3. Diğerleriyle karşılaştırıldığında ilişkiniz ne kadar iyi?	1	2	3	4	5	6	7
	Hiçbir zaman						Her zaman
4. Ne sıklıkla ilişkinize hiç başlamamış olmayı diliyorsunuz?	1	2	3	4	5	6	7
	Hiç karşılamiyor						Tamamen karşılıyor